

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ - TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

Ochrana zákazníka na energetickém trhu
Protection of Customer on Energy Market

Student: Bc. Anna Balintová
Vedoucí práce: Ing. Eliška Skřídlovská

Ostrava 2011

“Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou diplomovou práci vypracovala samostatně a použitou literaturu jsem citovala“.

V Ostravě dne 29. dubna 2011

.....

Anna Balintová

Obsah

Obsah.....	2
1. ÚVOD.....	1
2. ENERGETICKÁ POLITIKA EVROPSKÉ UNIE A ČESKÉ REPUBLIKY.....	2
2. 1 Energetická politika na úrovni Evropské unie.....	2
2. 1. 1 Cíle evropské energetické politiky.....	2
2. 1. 2 Nástroje evropské energetické politiky.....	6
2. 1. 3 Mezinárodní organizace působící v energetice.....	6
2. 2 Energetická politika na úrovni České republiky.....	8
2. 2. 1 Cíle energetické politiky na úrovni ČR.....	8
2. 2. 2 Nástroje energetické politiky České republiky.....	9
2. 2. 3 Organizace působící v energetice na úrovni ČR.....	10
2. 3 Podnikání v energetice v rámci České republiky.....	14
2. 3 Vnější energetická politika a mezinárodní vazby v energetice.....	25
3. ANALÝZA ZÁKLADNÍCH INSTITUTŮ OCHRANY.....	29
ZÁKAZNÍKA NA ENERGETICKÉM TRHU.....	29
3. 1 Kontrolní seznam.....	29
3. 1. 1 Informační povinnost.....	30
3. 1. 2 Smlouvy.....	30
3. 1. 3 Faktury.....	34
3. 1. 4 Ceny	37
3. 1. 5 Zálohy a platby.....	39
3. 1. 6 Kvalita.....	40
3. 1. 7 Svobodná volba dodavatele.....	41
3. 1. 8 Nekalé obchodní praktiky.....	42
3. 1. 9 Zastoupení zájmů spotřebitele.....	44

3. 1. 10 Připojení k soustavě.....	44
3. 1. 11 Sociální opatření.....	47
3. 1. 12 Vyřizování stížností.....	47
3. 2 Práva a povinnosti spotřebitele.....	49
3. 3 Evropská charta práv spotřebitelů energie.....	51
4. Zhodnocení analýzy, návrhy a doporučení.....	57
5. Závěr.....	65
SEZNAM LITERATURY.....	66
SEZNAM ZKRATEK A SYMBOLŮ.....	1

1. ÚVOD

Liberalizace trhu elektrické energie, která v České republice proběhla od roku 2002 až po rok 2006, kdy se postupně otvíral trh pro jednotlivé kategorie spotřebitelů, se stala zásadním prvkem pro podporu a rozvoj energetického trhu, jak v současné době tak i budoucnosti.

Předností liberalizovaného trhu je především zajistit všem konečným uživatelům spolehlivé a bezpečné dodávky elektrické energie, které budou spotřebiteli dodávány za přijatelnou cenu. To vše za předpokladu využití svého práva na svobodnou volbu dodavatele.

Cílem této práce je metodou průřezu českou legislativou, týkající se energetiky, shromáždit zákonná opatření, obsahující základní prvky ochrany zákazníka na energetickém trhu, a vytvoření souboru opatření, které by zákazníkovi usnadnily orientaci v jeho právech a povinnostech nejen v pozici spotřebitele energie, ale v dalších právních vztazích s výrobcí, dodavateli elektrické energie a provozovateli energetických zařízení a sítí. Cílem nebylo srovnání základních prvků ochrany spotřebitelů elektrické energie v rámci jednotlivých států Evropské unie.

Při psaní této diplomové práce byly použity metody popisu, analýzy, syntézy a komparace.

Práce je koncipována do tří samostatných kapitol. První kapitola charakterizuje energetiku z pohledu Evropské unie a České republiky. Druhá kapitola popisuje základní prvky ochrany spotřebitele na energetickém trhu. A třetí kapitola se zabývá návrhy a doporučeními, které vyplývají z analýzy základních atributů ochrany.

Diplomová práce byla zpracována z online informací dostupných na internetových stránkách, legislativních dokumentů (platných do 31. 12. 2010) a dalších zdrojů.

2. ENERGETICKÁ POLITIKA EVROPSKÉ UNIE A ČESKÉ REPUBLIKY

Energetika je průmyslová část národního hospodářství, jejímž posláním je zajistit spolehlivou, bezpečnou a šetrnou energii, a to jak k životu a zdraví člověka, tak pro životní prostředí z hlediska potřeby obyvatelstva dané země a ekonomiky. To vše při respektování zásad hospodářské soutěže, konkurenceschopnosti a poskytování energie za přijatelné ceny. Současně je žádoucí zabezpečit nepřerušovanou dodávku energie na zajištění nejdůležitějších složek infrastruktury státu, a dát šanci obyvatelstvu na přežití v krizových situacích a následnou obnovu jejích standardních funkcí. Vize energetiky dále rozšiřuje poslání o podporu trvale udržitelného rozvoje společnosti, jako významného prvku stability a integrace energetiky v dané zemi a ostatních státech.¹

2. 1 Energetická politika na úrovni Evropské unie

Energetická politika Evropské unie (dále jen EU) je provázána s řadou dalších evropských politik a je velmi často diskutovaným tématem a klíčovým prvkem rozvoje EU. Je nutno říci, že přesto, že členské státy EU si kladou podobné cíle v oblasti energetické politiky a vytváří různá legislativní opatření v této oblasti, nejedná se o společnou politiku EU, jak se třeba jeví Společná zemědělská politika, Společná zahraniční a bezpečnostní politika a další. A to z důvodu, že vlády členských zemí se odmítly vzdát v tomto strategicky důležitém sektoru své národní suverenity.

2. 1. 1 Cíle evropské energetické politiky

Za základ evropské energetické politiky lze považovat tři nosné pilíře, kterými jsou:²

- boj proti změně klimatu,
- omezování vnější zranitelnosti na dovozu uhlovodíků,
- podpora hospodářského růstu a rozvoj pracovních míst.

Současná energetická politika na úrovni EU je založena na třech základních pilířích, kterými jsou bezpečnost při zásobování energiemi, konkurenceschopnost a udržitelnost. Tyto tři základní pilíře mají přispět k zabezpečení transparentnosti a vyloučení diskriminace na trzích

¹ Aktualizace státní energetické koncepce České republiky 2009

² Energetická politika pro Evropu

při zachování pravidel hospodářské soutěže. Důvodem pro vytvoření těchto tří základních pilířů je postupné vyčerpávání zásob fosilních paliv, snaha o snížení závislosti na dovozu paliv z rizikových oblastí, přetrvávající obtížná situace na trhu s ropou a zemním plynem a hrozba klimatických změn vyvolaných emisemi skleníkových plynů. Současná energetická politika potom zahrnuje okruhy, které řeší problémy se zabezpečením plynulého zásobování energiemi, trhy s energiemi (ropou, zemním plynem, uhlím a elektřinou), infrastrukturou (výroba, přenos, doprava, propojení), obnovitelnými zdroji energie, energetickou efektivností, výzkumu, vývoji a nové technologie a vztahy s třetími zeměmi.³

Prvotním cílem evropské energetické politiky je potom zajistit stabilní dodávky energie a současně poskytnout spotřebitelům možnost nakupovat elektrickou energii, plyn či pohonné hmoty za dostupné ceny, a to vše při respektování principů hospodářské soutěže a ochrany životního prostředí.

Mezi strategické cíle evropské energetické politiky potom patří:⁴

- vytvořit otevřené a konkurenční trhy s elektřinou a plynem,
- zajistit bezpečné a udržitelné dodávky energie,
- ochrana životního prostředí a boj proti klimatickým změnám,
- vzájemné propojení sítí.

K naplnění definovaných cílů je nutné zrealizovat šest hlavních priorit:⁵

- dosáhnout fungujícího jednotného vnitřního trhu pro plyn a elektrickou energii, a to jak k prospěchu občanů, tak i energetického průmyslu,
- podporovat obnovitelné zdroje energie,
- posilovat jadernou bezpečnost,
- zlepšovat vztah mezi energetikou a ostatními oblastmi života především ochrany zdraví občanů a životního prostředí,
- zabezpečit dodávky energie do Evropy a rozvíjet mezinárodní spolupráci,
- zvýšit energetickou účinnost.

³ [http://www.cenia.cz/web/www/cenia-akt-tema.nsf/\\$pid/MZPMSFJNFVAI](http://www.cenia.cz/web/www/cenia-akt-tema.nsf/$pid/MZPMSFJNFVAI) (3. 11. 2010)

⁴ Energetická politika pro Evropu

⁵ <http://www.euractiv.cz/evropa-dnes0/clanek/energetick-politika-eu-a-jej-nastroje> (4. 2. 2011)

Mezi klíčové prvky pomoci, kterých chce EU dosáhnout těchto cílů, patří liberalizace trhu, transparentnost cen, energetická účinnost, vzájemné propojení trhů a legislativní opatření.

V téměř každém dokumentu, který se věnuje energetice, můžeme najít pojem energetická účinnost. Vize tohoto pojmu je zajistit, aby úspory energií byly hlavním zdrojem na pokrytí dodatečných energetických potřeb, které jsou vyvolány ekonomickou vyspělostí země a životní úrovní obyvatelstva. Energetická účinnost zasahuje do mnoha oblastí života člověka. Mezi tyto specifické oblasti patří:⁶

- energeticky úsporné spotřebiče,
- účinnost výroby energie,
- účinnost distribuce energie,
- energetická náročnost budov,
- podpora rozvoje účinné kombinované výroby elektřiny a tepla,
- podpora využívání energetických auditů,
- vědeckotechnický rozvoj,
- řízení spotřeby a zatížení v domácnostech.

Dalším velmi diskutovaným tématem je vytvoření a fungování vnitřního trhu s energií. Tento trh je pro naplnění základních prvků; jako je konkurenceschopnost, udržitelnost a zabezpečení dodávek, nepostradatelný. EU již přijala řadu opatření, kterými chce vytvořit vnitřní trh s energií, a to tak, aby všichni spotřebitelé v EU měli rovné příležitosti, a aby se více uplatňoval přeshraniční obchod.⁷

Prostřednictvím konkurenceschopnosti trhu dochází ke snížení nákladů pro občany a společnosti. Dochází dále k uplatňování a dodržování základních principů hospodářské soutěže, k ekonomickému růstu a zlepšení životní úrovně obyvatelstva. Tím dochází k podnícení a vytvoření vhodného prostoru pro nové investice, pro podporu a rozvoj vědy, výzkumu a nových technologií. A v neposlední řadě občan tak sám na základě svého uvážení může rozhodnout o příslušném dodavateli elektřiny, takže v podstatě on se stává základním prvkem celého procesu.

⁶ Aktualizovaná státní energetická koncepce České republiky 2009

⁷ Mezi opatření patří: druhá směrnice o otevření trhu, nařízení zaměřená na harmonizaci technických norem nezbytných ke skutečnému fungování přeshraničního obchodu a směrnice o zabezpečení dodávek.

Konkurenční trh je nezbytný pro účinné a správné fungování, používání ekonomických a hospodářských nástrojů a pro zajištění stabilního systému provozování obchodování s emisemi. Cílem provozovatelů přenosových soustav je vytvořit propojený systém výroby tepla a energií především z obnovitelných zdrojů, dále vytvořit technologie, normy, metodické postupy, které by přispěly k rozvoji inovací; snahou je dále podporovat především menší společnosti případně jednotlivce.

Potřeba zabezpečení dodávek vede k pobídkám pro společnosti, aby investovaly do nově vznikající infrastruktury, propojovacích a výrobních kapacit, a to z důvodu, aby předešly případným výpadkům dodávek a rychlým až skokovým cenovým nárůstům. K tomu je nutné vytvořit minimální bezpečnostní standardy.

Nová energetická politika, jako jeden z hlavních prvků legislativních opatření, stanovuje problémové okruhy, kterými jsou:

- zabezpečení plynulého zásobování energiemi,
- trhy s energií, a to především s ropou, zemním plynem, uhlím a elektřinou,
- infrastruktura ve smyslu výroby, přenosu a vzájemného propojení,
- obnovitelné zdroje energie,
- energetická účinnost,
- výzkum, vývoj a nové technologie podporující energetický průmysl,
- zlepšení vztahů s třetími zeměmi (především s Ruskem a OPEC⁸).

Pro naplnění výše uvedených pilířů a cílů si EU stanovila specifické cíle do roku 2020, kterými jsou:⁹

- zajistit 20 % podíl energie z obnovitelných zdrojů na celkové konečné spotřebě energie v celé EU,
- zajistit 10 % podíl biopaliv na celkové spotřebě benzínu a nafty v každém členském státě EU,
- zajistit 20 % úspory ve spotřebě energie v EU,¹⁰

⁸ Organizace zemí vyvážejících ropu je mezivládní organizace sdružující země vyvážející ropu. OPEC koordinuje ekonomickou politiku členských zemí, a to zejména v oblasti vyjednávání s ropnými společnostmi ohledně objemu produkce a cen ropy

⁹ Energetická politika pro Evropu

- snížit emise skleníkových plynů v EU o 20 % ve srovnání s předchozími lety.

2. 1. 2 Nástroje evropské energetické politiky

Mezi nástroje evropské energetické politiky patří především legislativní opatření, jako je Energetická politika pro Evropu, Energetický balíček pro Evropu, Evropská charta práv spotřebitelů energie, Směrnice 2009/28/ES o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů a další.

Programy podpory vědeckého a technologického rozvoje jsou považovány za další klíčový nástroj energetické politiky EU. Podpora je poskytována v řadě programů, orientovaných na výzkum a technologický rozvoj. Jedná se o:¹¹

- obnovitelné zdroje energie,
- podpora racionálního užívání energie,
- redukce emisí,
- rozšiřování technologií,
- jaderná bezpečnost, management a ukládání odpadů,
- jaderná syntéza.

2. 1. 3 Mezinárodní organizace působící v energetice

Určitým způsobem do energetické politiky EU zasahují i různé mezinárodní organizace, jako jsou například Rada evropských energetických regulátorů, Skupina evropských regulátorů nebo Evropská agentura pro životní prostředí.

1. Rada evropských energetických regulátorů

Rada evropských energetických regulátorů (dále jen CEER) vznikla v roce 2000; tehdy 10 národních regulačních úřadů podepsalo „Memorandum o vzájemném porozumění“ o vzniku Rady evropských energetických regulátorů. V současné době má toto společenství 29 členů včetně České republiky. Kromě členských států EU je členem také Island a Norsko. CEER spolupracuje v oblastech ochrany spotřebitelových zájmů a snaží se o usnadnění vzniku

¹⁰ Zvýšit energetickou účinnost je základní prioritou v každém členském státě, protože prostřednictvím ní, dochází ke splnění všech ostatních požadavků energetické politiky najednou.

¹¹ http://www.czp.cuni.cz/info/EU/Energetika/energetick%C3%A1_politika_a_eu.htm (4. 2. 2011)

jednotného, konkurenceschopného, účinného a hlavně udržitelného vnitřního trhu s elektřinou a plynem v Evropě.

Mezi další cíle kromě spolupráce patří:

- usnadnit konzultace, koordinace mezi vnitrostátními regulačními orgány, a to tak, aby to přispělo k uplatňování právních předpisů ve všech členských státech,
- vytvořit spolehlivou a účinnou spolupráci mezi národními regulátory všech členských států EU,
- přispět k rozvoji výzkumu a technologií.¹²

2. Skupina evropských regulátorů pro elektřinu a plyn

Skupina evropských regulátorů pro elektřinu a plyn (dále jen ERGEG) byla zřízena jako poradní orgán Evropské komise pro řešení otázek sjednocování vnitřního energetického trhu a aplikaci směrnic o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou a plynem, dále nařízení o podmínkách přístupu k sítím při příhraničním obchodě s elektřinou do národních legislativ. Má 27 členů, protože členy se automaticky stávají všechny regulační úřady zemí EU.¹³

3. Evropská agentura pro životní prostředí

Evropská agentura pro životní prostředí (dále jen EEA) je specializovaná agentura EU, která je zaměřená na poskytování spolehlivých, nezávislých a důvěryhodných informací o životním prostředí. Představuje velmi rozsáhlý zdroj informací pro veřejnost, všechny další zúčastněné subjekty a osoby, které jsou zapojeny do celého procesu hodnocení evropských i národních politik v oblasti životního prostředí. Každoročně publikuje své hodnotící zprávy a odborné studie.¹⁴

¹²

http://translate.google.cz/translate?hl=cs&sl=en&u=http://en.wikipedia.org/wiki/Council_of_European_Energy_Regulators&ei=GFtMTdjtB8fJswbYnf25Dw&sa=X&oi=translate&ct=result&resnum=2&sqi=2&ved=0CDEQ7gEwAQ&prev=/search%3Fq%3Dceer%26hl%3Dcs%26prmd%3Ddivns (4. 2. 2011)

¹³ http://www.eru.cz/dias-browse_articles.php?parentId=283&deep=off&type= (4. 2. 2011)

¹⁴ http://www.mzp.cz/cz/eea_uvodni_informace (4. 2. 2011)

2. 2 Energetická politika na úrovni České republiky

Energetická politika je úzce propojena s hospodářskou a surovinovou politikou. Vychází z dlouhodobých záměrů vlády na zajištění trvale udržitelného rozvoje České republiky (dále jen ČR), který je významně podmíněn spolehlivými a bezpečnými dodávkami energie, ekonomicky optimálním a ekologicky šetrným přístupem k zachování energie a její bezpečné spotřebě.

2. 2. 1 Cíle energetické politiky na úrovni ČR

Jsou založeny na podobných předpokladech jako má energetická politika EU, a to je:¹⁵

- ochrana životního prostředí a respektování zásad udržitelného rozvoje,
- bezpečnost dodávek energie,
- podpora konkurenceschopnosti ekonomiky.

V rámci těchto cílů jsou dále vytvořeny tyto záměry:¹⁶

1. zajištění účelného a ekonomicky výhodného využití domácích prvotních energetických zdrojů, které umožňují omezit závislost na dovozu paliv a energie, včetně zachování přiměřené míry národního zacházení s domácími energetickými zdroji a příslušnou energetickou infrastrukturou,
2. dosažení souladu mezi ekonomickým a sociálním rozvojem a ochranou životní prostředí ČR a jejích regionů a lokalit,
3. postupné zajištění společných cílů a záměrů EU, včetně aplikace legislativy speciálně určené pro sektor energetiky,
4. rozšíření svobody rozhodování konečných zákazníků o způsobu či výběru zdrojů dodávek paliv a energie a energetických služeb,
5. vytvoření legislativních podmínek pro efektivní řízení podnikatelských procesů subjekty, které zajišťují dodávky paliv a energie a příslušné energetické služby.

Strategické priority energetiky ČR:

1. komplexní a vyvážená kombinace zdrojů, která je založená především na přednostním využití všech dostupných národních energetických zdrojů, a to vše tak, aby byla zajištěna stabilita, energetická bezpečnost a odolnost,

¹⁵ Aktualizovaná státní energetická koncepce ČR (z roku 2009)

¹⁶ Aktualizovaná státní energetická koncepce ČR (z roku 2009)

2. zvyšování energetické účinnosti ekonomiky, úspor energie v hospodářství a v domácnostech,
3. obnova a rozvoj infrastruktury sítí ČR v kontextu zemí střední Evropy, s cílem posílit mezinárodní spolupráci, vzájemné propojení trhů s elektřinou a plynem v regionech a vytvořit systém podpory tak, aby účinně podporoval konkurenceschopnost na energetickém trhu ČR i EU,
4. podpora vědy, výzkumu a vývoje zajišťující konkurenceschopnost jak české tak i zahraniční energetiky; dále podpora školství s cílem obnovit a rozvinout technickou inteligenci,
5. zajistit a zvýšit energetickou bezpečnost. Dále vytvořit mechanismy a systémy, které by byly schopny zabezpečit nezbytné dodávky energií, v případě poruch, přírodních katastrof, případně hospodářských krizí v zásobování energiemi,
6. všechny strategie, priority, cíle provádět tak, aby byl zajištěn šetrný přístup k přírodě a byly minimální dopady energetického průmyslu na životní prostředí.

2. 2. 2 Nástroje energetické politiky České republiky

Nástroje můžeme rozdělit do dvou skupin, a to:

- legislativní nástroje
 - aktualizovaná Státní energetická koncepce ČR,
 - energetický zákon,
 - zákon o hospodaření s energií,
 - zákon na ochranu ovzduší, zákon o nouzových zásobách ropy,
 - národní akční plán ČR pro energii z obnovitelných zdrojů,
 - vyhlášky Energetického regulačního úřadu,
 - Nařízení vlády a další.
- ostatní nástroje:
 - cenová a daňová politika,
 - regulace přirozených monopolů,
 - dovozní a vývozní politika státu,
 - investiční pobídky,
 - programy vědy, výzkumu a inovací a další.

Mezi ostatní nástroje můžeme zařadit:¹⁷

- integrovaný systém k ochraně životního prostředí,
- zajištění souladu mezi aktualizovanou státní energetickou koncepcí a územními energetickými koncepcemi,
- energetická statistika a analytické činnosti,
- obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů a snižování emisí z velkých spalovacích zdrojů znečišťování ovzduší,
- zájem médií a veřejnosti, osvěta, výchova, propagace energetického průmyslu, hospodaření s energiemi, realizace úspor v energetice a realizace energetické koncepce.

2. 2. 3 Organizace působící v energetice na úrovni ČR

Mezi organizace působící v energetice na úrovni ČR patří především Energetický regulační úřad, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Státní energetická inspekce, Inspekce životního prostředí, Státní fond životního prostředí a další. V dalším textu bude popsána jejich hlavní působnost a činnost.

a) Energetický regulační úřad

Energetický regulační úřad¹⁸ (dále jen ERÚ) byl zřízen na základě zákona o podmínkách podnikání a výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, jako správní úřad pro výkon regulace v energetice.

Hlavní úkoly ERÚ jsou:

- podpora hospodářské soutěže,
- podpora využívání obnovitelných a druhotných zdrojů energie,
- ochrana zájmů spotřebitelů v oblastech energetického odvětví, kde není možná konkurence.

ERÚ se dělí na úsek předsedy, sekci regulace, odbor licencí, odbor strategie a odbor kanceláře úřadu.

Úsek předsedy – zajišťuje veškeré činnosti, které souvisí s řízením úřadu předsedou, a které vyplývají z právních norem státu, zejména pokud se jedná o dodržování a bezpečnost, dále

¹⁷ Aktualizace státní energetické koncepce ČR

¹⁸ http://www.eru.cz/dias-read_article.php?articleId=52 (5. 2. 2011)

auditorské činnosti, poskytování informací a vztahy s veřejností a ostatními správními úřady, a to včetně Vlády a Parlamentu ČR, s odpovědnými institucemi EU za energetický průmysl. Zajišťuje také činnost legislativní a právní.

Sekce regulace – její činností je příprava cenových rozhodnutí úřadu pro odvětví elektroenergetiky, plynárenství a teplárenství. V rámci této sekce se řeší a rozhodují spory v případě, že nedojde k uzavření smlouvy mezi jednotlivými držiteli licence a jejich zákazníky. Tato sekce také schvaluje pravidla pro provozování přenosové soustavy, distribuční soustavy v elektroenergetice, řád provozovatele přepravní soustavy a řády provozovatelů distribučních soustav v plynárenství. Připravuje také prováděcí vyhlášky k energetickému zákonu a zákonu na podporu využívání obnovitelných zdrojů. Její další činností je stanovení pravidel pro organizování trhu s elektřinou a plynem. Sekce regulace dále provádí analýzu fungování těchto trhu z hlediska stanovené kvality a bezpečnosti služeb.

Odbor licencí – je odpovědný za rozhodnutí o udělení, změně nebo případného zrušení licence. Tato licence se stává základním předpokladem pro podnikání v energetických odvětvích. Pro obchodníka v energetickém průmyslu je proto tento odbor velmi důležitý. Dále rozhoduje o uložení povinnosti poskytnout energetickému zařízení pro výrobu a dodávky úhradu prokazatelných ztrát držitelů licence, kteří plní povinnosti nad rámec své licence.

Odbor strategie – zajišťuje činnosti, které souvisí především s tvorbou koncepcí, ať už střednědobých nebo dlouhodobých, které jsou zaměřeny na regulaci v jednotlivých odvětvích energetiky. To vše provádí na základě konzultace a spolupráce s ostatními útvary ERÚ. Zabývá se pozorováním, analýzou a hodnocením energetických odvětví jak na úrovni EU, tak i na národní úrovni, případně v ostatních zemích. Úzce spolupracuje s evropskými institucemi a organizacemi a také s ostatními regulačními orgány.

Odbor kanceláře úřadu – je odpovědný za správu rozpočtu, který má samostatnou kapitolu ve státním rozpočtu. Dále odpovídá za činnosti v oblasti ekonomiky, správy majetku, provozu a údržby úřadu, mzdové, personální, organizační a informační činnosti.

b) Ministerstvo průmyslu a obchodu

Ministerstvo průmyslu a obchodu ¹⁹(dále jen MPO) je ústřední orgán státní správy zřízený na základě zákona č. 2/1969 Sb. o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy ČR, ve znění pozdějších předpisů.

Je ústředním orgánem státní správy pro:

- podporu podnikání a investování ve zpracovatelském průmyslu a průmyslového výzkumu a vývoje, techniky, technologií a inovací, a to včetně využívání evropských fondů na tuto oblast,
- elektronické komunikace a poštovní služby,
- technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví,
- průmyslovou politiku, energetickou politiku, obchodní politiku s cílem jednotného trhu EU, proexportní politiku a pro tvorbu jednotné surovinové politiky spojené s využíváním nerostného bohatství,
- podporu malého a středního podnikání (výjimku tvoří regionální podpora a podnikání) a pro rozvoj živnostenského podnikání a opět v souvislosti s využíváním evropských fondů v této oblasti,
- je ústředním orgánem také pro vnitřní obchod a ochranu zájmů spotřebitele s ohledem na provázanost ostatních národních a evropských politik.²⁰

Mezi hlavní činnosti MPO patří:²¹

- koordinace přípravy legislativy a začleňování evropského práva v působnosti resortu,
- vzájemná koordinace zahraniční obchodní politiky ve vztahu jak k ČR, tak i k dalším jednotlivým státům, jak v EU, tak i mimo ni,
- zabezpečuje uzavírání dvoustranných případně mnohostranných obchodních, ekonomických dohod, včetně dohod komoditních (pokud to nepatří do působnosti Ministerstva zemědělství),
- je odpovědné za zabezpečení a realizaci obchodní, ekonomické případně jiné spolupráce s EU, s Organizací pro hospodářskou spolupráci a rozvoj a se Světovou zdravotnickou organizací, případně dalšími mezinárodními organizacemi či uskupeními,

¹⁹ <http://www.mpo.cz/dokument1926.html> (5. 2. 2011)

²⁰ MPO je také ústředním orgánem státní správy pro věci komoditních burz (výjimku tvoří věci, které patří do působnosti a činnosti Ministerstva zemědělství).

²¹ <http://www.mpo.cz/dokument1926.html> (5. 2. 2011)

- řídí a vykonává činnost, která je spojená s uplatňováním licenčního režimu v oblasti hospodářských styků se zahraničím. Posuzuje dovoz dumpingových výrobků a výrobků dvojího užití. A v této souvislosti přijímá opatření na ochranu proti dovozu těchto výrobků,
- dohlíží na provádění obchodní inspekce, inspekce v oblasti energetiky a další činnosti (jako puncovníctví, zkoušení drahých kovů a podobně).

c) Státní energetická inspekce

Státní energetická inspekce²² (dále jen SEI) je orgánem státní správy s postavením a působností, kterou jí určuje zákon o podmínkách podnikání a výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon) a ostatní zákony, ve znění pozdějších předpisů. SEI je správním úřadem, který je podřízen MPO České republiky; je její organizační složkou. Člení se na ústřední inspektorát a územní inspektoráty.

SEI kontroluje na návrh MPO a ERÚ nebo z vlastní iniciativy dodržování energetického zákona, zákona o hospodaření s energiemi, zákona o cenách, nařízení o podmínkách pro přístup k sítím pro přeshraniční výměnu elektrické energie a nařízení o podmínkách přístupu k plynárenským přepravním soustavám. Dále dohlíží na dodržování zákona o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a o změně některých souvisejících zákonů.

SEI je dále oprávněna například rozhodovat o povinnosti provést opatření navržená energetickým auditem a o lhůtách, rozhodovat, aby výrobce nebo jeho zplnomocněný zástupce stáhl z trhu nevyhovující energetické spotřebiče, ověřovat úspory energie plynoucí z energetických služeb, dále předává účastníkům trhu informace o mechanismech na zvýšení energetické účinnosti a další.²³

d) Inspekce životního prostředí

Česká inspekce životního prostředí²⁴ (dále jen ČIŽP) je organizační složkou státu, která je podřízena Ministerstvu životního prostředí. Mezi hlavní náplň patří kontrola, šetření a revize na určených místech. ČIŽP je pověřena dozorem nad dodržováním legislativy v oblasti životního prostředí (zjišťuje nedostatky, škody, příčiny a původce škod). Ukládá opatření

²² http://www.cr-sei.cz/info_cz.htm (5. 2. 2011)

²³ Další pravomoci a činnosti SEI viz energetický zákon.

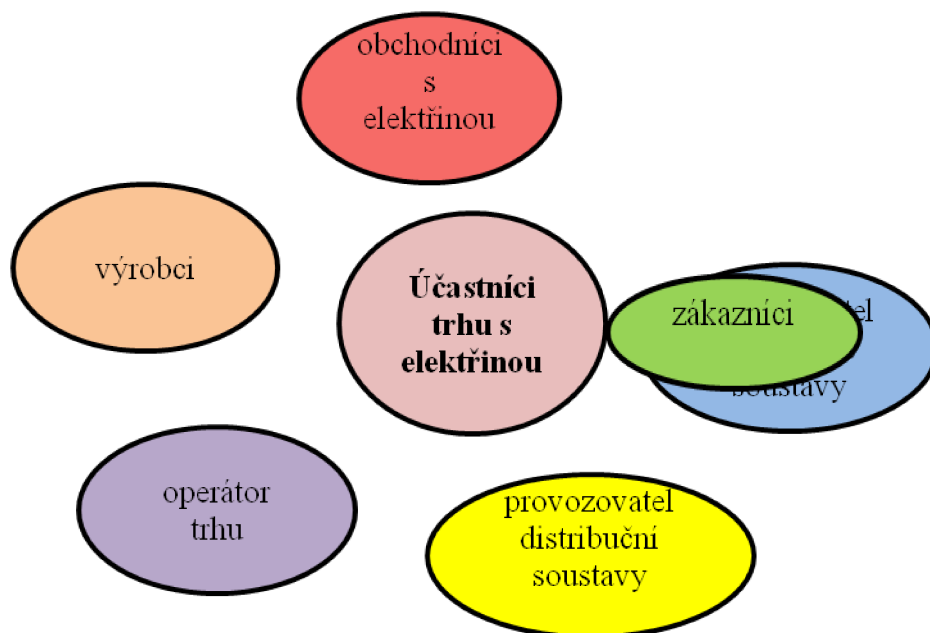
²⁴ <http://www.cizp.cz/O-nas/Kdo-jsme> (6. 2. 2011)

k odstranění a nápravě zjištěných nedostatků. Omezuje nebo zastavuje škodlivou činnost fyzických nebo právnických osob, ukládá jim pokuty za prokázané porušení stanovených povinností v oblasti životního prostředí a dohlíží nad uložením těchto opatření. Podílí se také na řešení havárií a na jejich prevenci. Mezi další činnosti patří, že stanovuje poplatky v ochraně ovzduší a vody, schvaluje technologie a vydává oprávnění k autorizovanému měření emisí, zpracovává odborné posudky a provádí audity a další.

2. 3 Podnikání v energetice v rámci České republiky

Energetika se vlivem liberalizace trhu stala slibně se vyvíjející činností hospodářského a sociálního života člověka. Je to činnost, která má pro současnou, ale i budoucí generaci vysoký potenciál, a to z hlediska technického vybavení a lidských zdrojů. Proto se většina subjektů snaží využít těchto možností s cílem podnikat v energetice. Tyto subjekty jsou podle energetického zákona vymezeny jako účastníci trhu s elektřinou, které zobrazuje graf č. 2. 1. V rámci této podkapitoly ještě budou charakterizovány podmínky pro udělení licence a předmět činnosti v oblasti podnikání s energiemi.

Graf č. 2. 1 Účastníci trhu s elektřinou

Zdroj: energetický zákon + vlastní zpracování

Účastníky trhu s elektřinou jsou: výrobce, provozovatel přenosové soustavy, provozovatel distribuční soustavy, operátor trhu s elektřinou, obchodníci s elektřinou a zákazníci. Výrobce potřebuje ke své činnosti licenci na výrobu, provozovatel přenosové soustavy licenci na přenos, provozovatel distribuční soustavy na distribuci, obchodníci s elektřinou na obchod, operátor trhu na provozování činnosti operátora trhu.

1. Výrobce:

Mezi základní práva výrobce elektřiny patří:²⁵

- připojit své zařízení k elektrizační soustavě, za předpokladu, že splňuje podmínky, které jsou nutné k připojení přenosové soustavy nebo distribuční soustavy a obchodní podmínky, které jsou stanoveny Pravidly provozování přenosové soustavy nebo Pravidly provozování distribuční soustavy,
- v jeho provozované výrobně elektřiny, dodávat elektrickou energii ostatním účastníkům trhu nebo do jiných států, a to prostřednictvím přenosové nebo distribuční soustavy,
- pokud stanovené podmínky provozování přenosové a distribuční soustavy umožňují, může výrobce využívat vyrobenou elektřinu ve vlastní výrobě pro vlastní potřebu a dále dodávat pro potřebu ovládaných společností,
- za podmínek, které jsou stanoveny Pravidly provozování přenosové nebo distribuční soustavy nabízet a poskytovat podpůrné služby k zajištění provozu elektrizační soustavy,
- svým zákazníkům omezit, přerušit případně ukončit dodávku elektřiny při neoprávněném odběru elektřiny.

Mezi základní povinnosti výrobce elektřiny patří:²⁶

- zajistit připojení svého zařízení k přenosové nebo distribuční soustavě, a to na vlastní náklady,

²⁵ zákon č. 314/2009 Sb., energetický zákon, ve znění pozdějších předpisů.

²⁶ zákon č. 314/2009 Sb., energetický zákon, ve znění pozdějších předpisů.

- provozovateli přenosové nebo distribuční soustavy umožnit instalaci měřícího zařízení, ke kterému je výrobní elektřiny připojena a tento výkon uhradit na své náklady a s tím souvisí povinnost zpřístupnit měřící zařízení provozovateli přenosové nebo distribuční soustavy, ke kterému je výrobní elektřiny propojena,
- předávat operátorovi trhu technické údaje, které vyplývají ze smlouvy o dodávce elektrické energie prostřednictvím subjektu zúčtování, který převzal odpovědnost a další nezbytné informace pro plnění povinností operátora trhu,
- výrobce je povinen poskytovat provozovateli distribuční nebo přenosové soustavy veškeré údaje, které jsou nezbytné pro provoz a rozvoj,
- a další povinnosti, které vymezuje energetický zákon.

2. Provozovatel přenosové soustavy:

Provozovatel přenosové soustavy je osoba, která zajišťuje spolehlivé provozování, obnovu a rozvoj přenosové soustavy a v rámci této činnosti spolupracuje s provozovateli propojených přenosových soustav.

Provozovatel přenosové soustavy nesmí být držitelem licence na výrobu, distribuci a obchod s elektřinou. Poskytuje přenos elektřiny na základě uzavřených smluv a řídí toky elektřiny v přenosové soustavě při respektování přenosů elektřiny mezi propojenými soustavami ostatních států a ve spolupráci s provozovateli distribučních soustav v elektrizační soustavě. Odpovídá za zajištění systémových služeb pro elektrizační soustavu na úrovni přenosové soustavy.

Provozovatel přenosové soustavy má právo:²⁷

- zřídit a provozovat vlastní telekomunikační síť k řízení, měření, zabezpečování a automatizaci provozu přenosové soustavy a k přenosu informací, které jsou nutné pro činnost výpočetní techniky a informačních systémů,

²⁷ zákon č. 314/2009 Sb., energetický zákon, ve znění pozdějších předpisů.

- zajišťovat za nejnižší náklady podpůrné služby a elektřinu pro krytí ztrát v přenosové soustavě a pro vlastní potřebu; pro řízení rovnováhy mezi výrobou a spotřebou a pro řízení toků regulační energie,
- omezit nebo přerušit v nezbytném rozsahu dodávku elektřiny účastníkům trhu s elektřinou,
 - pokud se nachází v bezprostředním ohrožení života, zdraví nebo majetku a při likvidaci daného stavu,
 - při činnosti, která předchází stavu nouze nebo při stavech nouze,
 - při neoprávněné přenosu a odběru elektřiny,
 - v případě, že zákazník neumožní provozovateli přístup k měřicímu zařízení,
 - při provádění plánovaných prací na zařízení přenosové soustavy, zejména pokud se jedná o opravy, rekonstrukce, údržbu a revizi,
 - dále při vzniku a odstraňování poruch na zařízení přenosové soustavy,
 - při odběru elektřiny, která pochází ze zařízení ohrožující život, zdraví nebo majetek osob,
 - při odběru elektřiny zařízeními, které ovlivňují kvalitu elektřiny v neprospěch ostatních účastníků trhu s elektřinou, a zákazník nevybavil tato odběrná zařízení dostupnými technickými prostředky, které by zamezovaly daným jevům,
- a další práva, která vymezuje energetický zákon.

Provozovatel přenosové soustavy je dále povinen:

- své zařízení připojit k přenosové soustavě a poskytnout přenos každému, kdo o to požádá a splňuje podmínky připojení, dopravy a obchodní podmínky, které jsou stanoveny Pravidly provozování přenosové soustavy,

- zajistit všem účastníkům trhu s elektřinou dostatečně vhodné podmínky pro připojení jejich zařízení k přenosové soustavě, dále pro přenos elektřiny přenosovou soustavou a žádným způsobem je neznevýhodňovat,
- zajistit zřízení technického dispečinku pro výkon činností,
- zajišťovat měření v přenosové soustavě včetně vyhodnocování a předávat tyto údaje operátorovi trhu pro plnění povinností,
- zpracovávat a po schválení ERÚ zveřejňovat Pravidla přenosové soustavy a vykonávat licencovanou činnost v souladu s danými pravidly,
- pro zajištění provozu, rozvoje sítí a zlepšení spolupráce, poskytovat jiným provozovatelům informace o přenosových a distribučních soustavách,
- a další činnosti, které vymezuje energetický zákon.

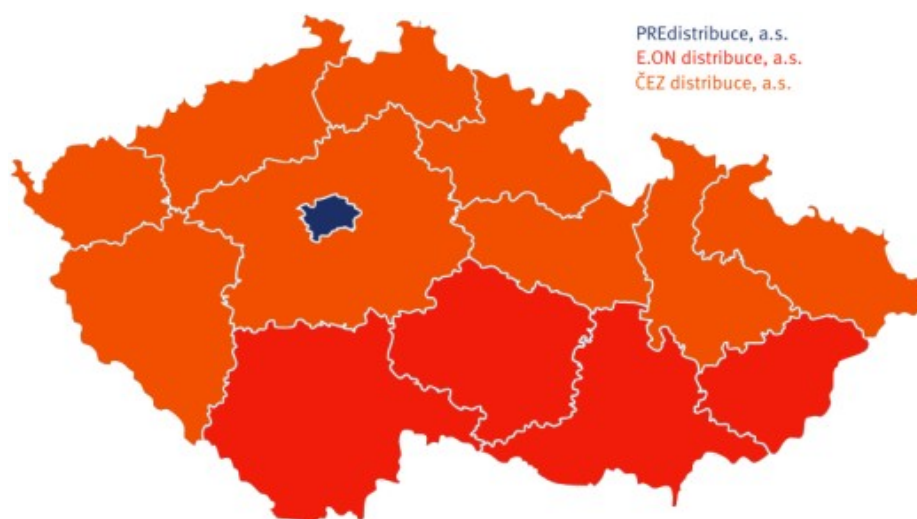
3. Provozovatel distribuční soustavy:

Provozovatel distribuční soustavy je osoba, která zajišťuje spolehlivé provozování, obnovu a rozvoj distribuční soustavy na území, které mu vymezuje licence. Dále umožňuje distribuci elektřiny na základě uzavřených smluv, řídí veškeré toky elektrické energie v distribuční soustavě, a to vše při respektování přenosů elektřiny mezi ostatními distribučními soustavami a přenosovou soustavou v rámci spolupráce s provozovatelem přenosové soustavy.

Provozovatelem distribuční soustavy, k jehož soustavě je připojeno více než 90 tis. odběrných míst, nesmí být zároveň držitelem licence na výrobu, přenos, obchod elektřiny²⁸. Provozovatelé distribuční soustavy působící na českém energetickém trhu, zobrazuje obrázek č. 2. 2.

Obrázek č. 2. 2 Provozovatelé distribuční soustavy

²⁸ zákon č. 314/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Zdroj: www.energetickecentrum.cz

Provozovatel distribuční soustavy má podle energetického zákona právo:

- zřizovat a provozovat vlastní telekomunikační síť k řízení, měření, zabezpečování a automatizaci provozu distribuční soustavy k přenosu veškerých informací, které jsou nezbytné pro činnost výpočetní techniky a informačního systému,
- nakupovat s nejnižšími náklady podpůrné služby a elektřinu s cílem krytí ztrát elektřiny v distribuční soustavě a pro vlastní potřebu,
- omezit nebo přerušit v nezbytném rozsahu dodávku elektřiny všem účastníkům trhu s elektrickou energií v případě bezprostředního ohrožení života, zdraví nebo majetku osob a při likvidaci tohoto stavu; při stavech nouze nebo při předcházení tomuto stavu, při neoprávněné distribuci elektřiny, při neoprávněném odběru elektřiny, při provádění plánových prací na zařízení distribuční soustavy, při odběru elektřiny zařízeními, která ohrožují život, zdraví nebo majetek osob nebo ovlivňují kvalitu elektrické energie a to v neprospěch zákazníka a další,
- vstupovat na cizí nemovitosti v souvislosti se zřizováním, obnovou a provozováním zařízení distribuční soustavy a další.

Provozovatel distribuční soustavy je povinen:

- připojit k distribuční soustavě zařízení a umožnit distribuci elektrické energie každé osobě, která o to požádá a splňuje podmínky připojení a obchodní podmínky, které jsou stanovené Pravidly provozování distribuční soustavy,
- na základě žádosti obchodníka s elektřinou nebo výrobce elektřiny přerušit dodávku v případě neoprávněného odběru,
- zajišťovat všem účastníkům trhu s elektřinou neznevýhodňující podmínky pro distribuci elektrické energie distribuční soustavou,
- zajistit zřízení technického dispečinku
- zpracovávat a předávat operátorovi trhu údaje z měření pro potřeby typových diagramů dodávek,
- zaregistrovat se do 30 dnů od udělení licence na distribuci elektřiny u operátora trhu, tím se stává oficiálním členem a účastníkem energetického trhu,
- na nově instalovaných stožárech venkovního vedení vysokého napětí provést technická opatření na ochranu ptactva,
- zajišťovat propagaci energetických služeb a jejich nabídky zákazníkům za konkurenceschopné a relativně přijatelné ceny a další.

4. Operátor trhu:

Operátor trhu je akciová společnost založena státem. Stát tak vlastní akcie operátora trhu, jejichž celková jmenovitá hodnota představuje alespoň 67 % základního kapitálu operátora trhu. Ke své činnosti potřebuje licenci.

Operátor trhu je povinen²⁹:

- organizovat krátkodobý trh s elektřinou a krátkodobý trh s plynem, a to ve spolupráci s provozovatelem přenosové soustavy vyrovnávacího trhu s regulační energií,
- vyhodnocovat odchylky za celé území ČR a předávat informace jednotlivým subjektům zúčtování a provozovateli přenosové nebo přepravní soustavy a na základě těchto odchylek zajišťovat vypořádání odchylek subjektů zúčtování, které jsou povinny je uhradit,
- informovat provozovatele přenosové soustavy, provozovatele přepravní a distribuční soustavy o neplnění platebních povinností účastníků trhu a subjektů zúčtování vůči operátorovi trhu,
- zpracovávat a zveřejňovat měsíční a roční zprávu o trhu s elektřinou a plynem,
- zpracovávat a předávat MPO, ERÚ a provozovateli přenosové a distribuční soustavy zprávu o budoucí očekávané spotřebě elektřiny a o způsobu a možnostech zabezpečení rovnovážného stavu mezi poprávkou a nabídkou elektrické energie a plynu,
- zajišťovat a poskytovat účastníkům trhu s elektřinou nebo plynem skutečné hodnoty dodávek a odběrů a další nezbytné informace, které souvisí s vyúčtováním dodávek a s právem zákazníka na změnu dodavatele a další.

5. Obchodník s elektřinou:

Obchodník s elektřinou provádí svoji činnost na základě licence, kterou mu po splnění všech podmínek udělí ERÚ. V současné době v ČR působí 323 obchodníků (stav k 1. 1. 2011). Mezi nejznámější obchodníky patří:

1. ČEZ, a. s.

2. E. ON Energie a. s.,

²⁹ zákon č. 314/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

3. BOHEMIA ENERGY entity s. r.o.,
4. LUMEN ENERGY, a.s.,
5. RWE Energie, a.s.,
6. Pražská energetika, a. s.

Obchodník s elektřinou má právo:

- na poskytnutí přenosu nebo distribuci elektřiny,
- nakupovat elektrickou energii od držitelů licence na výrobu a od držitelů licence na obchod případně z jiných států a prodávat ji ostatním účastníkům trhu nebo do jiného státu,
- na poskytnutí informací od operátora trhu, které jsou nezbytné k vyúčtování dodávek elektřiny zákazníkům, jejichž odběrné místo je registrováno u operátora trhu,
- při neoprávněném odběru elektřiny ukončit nebo přerušit dodávku zákazníkům,
- řídit se Pravidly provozování přenosové soustavy a předávat operátorovi trhu technické údaje ze smluv o dodávce elektřiny a nezbytné informace potřebné pro plnění povinností v případě, že je subjektem zúčtování,
- nabízet zákazníkům spravedlivý a nediskriminující výběr způsobu platby za dodanou elektřinu a upozornit zákazníky nejpozději 2 měsíce předem na záměr změnit smluvní podmínky,
- účtovat odděleně o dodávce elektřiny poslední instance a dodržovat parametry kvality dodávek a služeb,
- zaregistrovat se do 30 dnů od udělení licence na obchod s elektřinou u operátora trhu a stát se tak právoplatným účastníkem trhu a další.

6. Zákazníci

Zákazníci jsou významným a klíčovým subjektem v oblasti podnikání v energetickém hospodářství. Základní práva a povinnosti, možnosti a způsoby účasti zákazníka v energetice, budou charakterizovány v rámci dalších kapitol.

Energetický zákon definuje, že předmětem podnikání v energetickém odvětví je výroba elektřiny, přenos elektřiny, distribuce elektřiny a obchod s elektřinou, činnosti operátora trhu, výroba plynu, přeprava plynu, distribuce plynu, uskladňování a obchod s plynem, výroba a rozvoj tepelné energie. Podnikat v oblasti energetiky na území České republiky mohou podle tohoto zákona fyzické a právnické osoby pouze na základě licence, kterou uděluje ERÚ.

Licence se uděluje nejvýše na dobu 25 let, a to na:³⁰

- výrobu elektřiny,
- přenos elektřiny,
- přepravu elektřiny,
- distribuci elektřiny,
- výrobu a rozvod tepelné energie.

Licence na obchod s elektřinou nebo obchod s plynem se uděluje na dobu 5 let. Licence na činnosti operátora trhu se uděluje na dobu 25 let. Pro celé území ČR jsou tyto licence vydávány jako výlučné licence na přenos elektřiny, licence na přepravu plynu a licence na činnosti operátora trhu. Licence se uděluje na základě písemné žádosti. Žádost, kterou podává fyzická osoba, musí obsahovat:

- jméno a příjmení, trvalý pobyt, rodné číslo, pokud bylo přiděleno, případně datum narození, pokud je ustanoven odpovědný zástupce, tak také i jeho identifikační údaje,
- předmět, místo a rozsah podnikání, seznam provozoven a licencí na distribuci a rozvod též vymezené území,

³⁰ energetický zákon č. 314/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

- jméno obchodní firmy, je-li žadatel zapsán v Obchodním rejstříku a identifikační číslo, jestliže mu bylo přiděleno,
- vymezení doby, na kterou má být licence udělena a navrhovaný termín zahájení výkonu licencované činnosti a další.

V případě právnické osoby žádost musí obsahovat:

- název obchodní firmy včetně sídla právnické osoby, základní identifikační údaje osob, které vykonávají funkci statutárního orgánu nebo jsou jeho členy a vymezení způsobu jednání právnické osoby,
- předmět, místo a rozsah podnikání, seznam provozoven a licencí na distribuci a rozvod, též vymezené území,
- identifikační číslo, v případě, že bylo přiděleno
- údaje týkající se odpovědného zástupce,
- vymezení doby, na kterou má být licence udělena a navrhovaný termín zahájení výkonu licencované činnosti,
- a energetický zákon dále stanovuje také podmínky pro zahraniční osoby.

Fyzická i právnická osoba musí k žádosti dále doložit:

- kopii smlouvy nebo listiny o zřízení nebo založení právnické osoby (u osob, které jsou zapsány v obchodním či obdobném rejstříku postačí z tohoto rejstříku výpis),
- v případě fyzické osoby, která je statutárním orgánem a odpovědného zástupce, je nutný výpis z Rejstříku trestů nebo rovnocenný doklad, který je vydaný orgánem státu, jehož je občanem, jakož i státu, kde se naposledy tato osoba v posledních 3 letech zdržovala nepřetržitě po dobu nejméně 6 měsíců. V případě, že stát takové prohlášení nevydá, pak je nutné provést prohlášení o bezúhonnosti před příslušným orgánem daného státu. Výpis nebo prohlášení nesmí být starší 6 měsíců,
- doklady, které prokazují odbornou způsobilost fyzické osoby a odpovědného zástupce,

- doklady prokazující finanční a technické předpoklady, dále vlastnické nebo užívací právo k energetickému zařízení,
- prohlášení odpovědného zástupce o tom, že souhlasí s ustanovením do funkce, a že zároveň není ustanoven do funkce odpovědného zástupce pro licencovanou činnost u jiného držitele licence,
- doklady o umístění provozovny nebo vymezeného území.

ERÚ si vyžádá od finančního úřadu, orgánu správy sociálního zabezpečení a orgánu celní správy vydání dokladů, a to za účelem ověření, zda žadatel nemá evidovány nedoplatky na daních, poplatcích, clech nebo na pojistném na sociální zabezpečení a na příspěvku na státní politiku zaměstnanosti.

Licence zaniká u fyzických osob smrtí nebo prohlášením za mrtvého, zánikem právnické osoby, uplynutím doby, na kterou byla licence udělena, rozhodnutím ERÚ o zrušení licence. ERÚ může zrušit licenci v případě, že držitel licence přestal splňovat podmínky pro její udělení podle energetického zákona, porušil povinnost, která je stanovena tímto zákonem, ohrožuje život, zdraví nebo majetek osob, dále při výkonu licencované činnosti závažným způsobem porušuje právní předpisy, které s touto činností souvisí nebo držitel licence písemně požádal o její zrušení.

ERÚ může licenci zrušit také v případě zjištění, že držitel licence nezačal výkon licencované činnosti v termínu, který byl stanoven rozhodnutím o udělení licence nebo nevykonává licencovanou činnost po dobu delší než 24 měsíců, na majetek držitele licence byl vyhlášen konkurz nebo byl zamítnut návrh na prohlášení konkurzu pro nedostatek majetku nebo držitel licence je v likvidačním řízení.

2. 3 Vnější energetická politika a mezinárodní vazby v energetice

Tato kapitola se zabývá vzájemně propojeným systémem a spolupráce energetické politiky na úrovni EU a ČR. Vize této spolupráce je zaměřena na to, aby se vnější energetická politika stala účinnou, stabilní a důvěryhodnou. Dále, aby se stala významným nástrojem pro naplnění

cílů energetické politiky ČR a také nástrojem pro zajištění energetických zájmů, realizovaných v rámci zahraniční politiky ČR.

Mezi hlavní cíle patří formulovat a realizovat energetickou politiku, která by směřovala k zabezpečení dodávek energie, k podpoře ČR v kontextu mezinárodní a evropské energetiky; dále zajistit ochranu zájmů ČR při vytváření a prosazování energetické politiky EU.

Zvýšení funkce a role energetického průmyslu by tak mělo být dosaženo tím, že bude docházet:³¹

- k zlepšování prostředí pro investice, výzkum, vývoj, nové technologie a inovace českých společností ve třetích zemích,
- vytvoření jednotných systémů a mechanismů, pomocí kterých budou členské státy EU prosazovat energetickou politiku vůči třetím zemím,
- k zajištění rovných příležitostí a podmínek mezi členskými zeměmi EU při řešení krizových situací v dodávce energie; zajistit plně otevřený, funkční a konkurenceschopný vnitřní trh s elektřinou pro konečné zákazníky,
- k dokončení procesu vzájemného propojování vnitřního trhu s energií v EU a odstranění všech překážek mezi členskými zeměmi a regiony,
- k účinné koordinaci a realizaci zahraniční energetické politiky mezi orgány státní správy,
- k posilování role ČR v rámci energetického průmyslu na úrovni EU a směřování české energetiky ke zvýšení energetické bezpečnosti k orientaci na jadernou energetiku a dalších oblastí.

³¹ Aktualizovaná státní energetická koncepce ČR 2009

Shrnutí kapitoly:

V této kapitole byla charakterizována energetická politika jak na úrovni Evropské unie, tak i České republiky. Z pohledu EU je nutné zdůraznit, že se nejedná o Společnou energetickou politiku. EU sice stanovuje základní prvky, cíle, priority a nástroje energetické politiky, dále vymezuje organizace působící v této oblasti, přesto je energetická politika politikou komunitární.

Na úrovni EU jsou jako základní cíle stanoveny bezpečnost dodávek, konkurenceschopnost a udržitelnost. Mezi specifické cíle potom patří:

- vytvořit otevřené konkurenční trhy s elektřinou a plynem,
- zajistit bezpečné a udržitelné dodávky energie,
- ochrana životního prostředí,
- boj proti klimatickým změnám,
- vzájemné propojení sítí.

Mezi nástroje, pomocí kterých by EU chtěla těchto cílů dosáhnout, patří především nástroje legislativní a potom programy na podporu vědeckého a technologického rozvoje a inovací v oblasti energetického průmyslu. Mezi organizace, které spolupracují s EU v oblasti

energetiky, patří Skupina evropských regulátorů pro elektřinu a plyn, Rada evropských energetických regulátorů, Evropská agentura pro životní prostředí a další.

Na úrovni ČR jsou cíle energetické politiky vymezeny podobně, jak má EU. Jedná se tedy:

- o ochranu životního prostředí,
- respektování zásad udržitelného rozvoje,
- bezpečnost dodávek energie,
- podpora konkurenceschopnosti ekonomiky.

Mezi nástroje, které napomáhají k realizaci těchto cílů, patří legislativní nástroje, dále cenová a daňová politika, regulace přirozených monopolů, dovozní a vývozní politika státu, investiční pobídky a programy na podporu vědy, výzkumu a inovací a další. Organizacemi působícími v české energetice jsou Energetický regulační úřad, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Státní energetická inspekce, Česká inspekce životního prostředí a další.

V rámci této kapitoly byly charakterizovány činnosti týkající se podnikání v energetice v rámci ČR. Důležitou součástí energetického trhu jsou účastníci trhu, mezi které patří výrobce, provozovatel přenosové soustavy, provozovatel distribuční soustavy, operátor trhu, obchodníci s elektřinou a zákazníci. Dále byly vymezeny základní podmínky, které musí být splněny, aby ERÚ mohl udělit licenci k provádění konkrétní činnosti.

3. ANALÝZA ZÁKLADNÍCH INSTITUTŮ OCHRANY ZÁKAZNÍKA NA ENERGETICKÉM TRHU

Postavení zákazníka je v současné době velmi diskutovaným tématem. Zákazník je významným prvkem tržní ekonomiky národního hospodářství dané země. EU vytvořila Kontrolní seznam evropského spotřebitele energie. V tomto dokumentu pouze vymezila základní prioritní oblasti (viz níže). Cíle, nástroje, metody, případně činnosti odpovědných orgánů týkající se ochrany zákazníka, je plně v kompetenci ČR. V závěru této kapitoly jsou ještě specifikována práva spotřebitele.

3. 1 Kontrolní seznam

Kontrolní seznam evropského spotřebitele se zaměřuje na:

- informační povinnost,
- smlouvy,
- faktury,
- ceny,
- zálohy a platby,
- kvalitu,
- svobodnou volbu dodavatele,

- nekalé obchodní praktiky,
- zastoupení zájmů spotřebitele,
- připojení k soustavě,
- sociální opatření,
- vyřizování stížností.

3. 1. 1 Informační povinnost

Informace je poznatek, který nás ovlivňuje každý den. Na základě informací provádíme rozhodnutí, které mají vliv na naše současné i budoucí ekonomické a sociální postavení. Základní právo na informace je zakotveno v Listině základních práv a svobod. V oblasti energetiky základní informace poskytuje ERÚ, MPO, SEI, Operátor trhu s elektřinou a SOS – Sdružení spotřebitelů o. s. ³²

3. 1. 2 Smlouvy

Spotřebitelskými smlouvami jsou smlouvy kupní, smlouvy o dílo, případně jiné smlouvy, pokud jsou smluvními stranami na jedné straně spotřebitel a na druhé straně dodavatel. Spotřebitelem je fyzická osoba, která při uzavírání a plnění smlouvy nejedná v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti nebo v rámci samostatného výkonu svého povolání. Dodavatelem je potom osoba, která při uzavírání a plnění smlouvy jedná právě v rámci své obchodní a podnikatelské činnosti.³³

Mezi základní všeobecná pravidla pro spotřebitelské smlouvy patří, že smluvní ujednání těchto smluv se nemůže odchýlit od zákona v neprospěch spotřebitele. Dále spotřebitelské smlouvy nesmí obsahovat ujednání, které by bylo v rozporu s požadavkem dobré víry a mohla by znamenat značnou nerovnováhu v právech a povinnostech obou stran.

Pro uzavření smlouvy mohou být použity prostředky komunikace na dálku, které umožňují uzavřít smlouvu bez současné fyzické přítomnosti smluvních stran. Těmito prostředky se rozumí adresovaný tisk, typový dopis, reklama v tisku s objednávkovým tiskopisem, katalog, telefon s lidskou obsluhou, telefon bez lidské obsluhy, rozhlas, elektronická pošta, faxový

³² Potřebné informace lze také nalézt na internetových stránkách příslušných distribučních společností či u konkrétních dodavatelů.

³³ zákon č. 40/1964 Sb. Občanský zákoník.

přístroj, televize, veřejná komunikační síť. Tyto prostředky mohou být použity jen v případě, jestliže jejich použití spotřebitel neodmítl.³⁴

Před uzavřením smlouvy prostřednictvím některého z prostředků komunikace na dálku, musí být spotřebiteli poskytnuty zejména tyto informace:³⁵

- identifikační údaje dodavatele včetně sídla, kontaktních údajů a poštovní adresy,
- údaje o příslušném kontrolním orgánu,
- název a hlavní charakteristiky zboží nebo služeb,
- cena zboží nebo služeb, z níž jednoznačně vyplývá, zda je cena zboží uvedena včetně všech daní a poplatků,
- náklady na dodání,
- způsob platby, dodání nebo plnění,
- poučení o právu na odstoupení,
- náklady na použití komunikačních prostředků na dálku,
- doba, po kterou zůstává nabídka nebo cena v platnosti.

Smlouva by měla obsahovat³⁶:

- výkon, množství, časový průběh a místo odběru elektřiny,
- cenu, způsob platby včetně záloh za odebranou elektřinu,
- způsob měření odebrané elektřiny
- a způsob přístupu příslušného provozovatele distribuční soustavy k měřicímu zařízení spotřebitele.

Zákazník (spotřebitel) by se měl při uzavírání smlouvy s potenciálním dodavatelem energie soustředit na následujících okruzích otázek:

- a) na jak dlouho je smlouva uzavírána (zda na dobu určitou nebo neurčitou),

³⁴ zákon č. 40/1964 Sb. Občanský zákoník.

³⁵ zákon č. 40/1964 Sb. Občanský zákoník.

³⁶ zákon č. 158/2009 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

b) za jakých podmínek lze smlouvu ukončit:

1. **vypovězením smlouvy** – délka výpovědní doby může být některými obchodníky stanovena až na 6 měsíců. Problém nastává, pokud by smlouvu vypověděl obchodník sám, není totiž jednoznačně popsáno, zda stejná délka výpovědní doby je stanovena i pro tento případ. Odstoupení od smlouvy musí mít vždy písemnou podobu.
 2. **odstoupení od smlouvy** – v tomto případě je vždy nutné stanovit za jakých podmínek a v jaké situaci lze toto právo uplatnit. Dále musí být jasně definovány podmínky jak pro obchodníka, tak i zákazníka. Pokud byla smlouva uzavřena prostřednictvím prostředků komunikace na dálku, nebo mimo prostory obvyklé k podnikání obchodníka, musí smlouva obsahovat vždy podrobné poučení o možnosti odstoupit od smlouvy.
 3. **dohoda** – smluvní strany, to znamená spotřebitel a dodavatel se mohou také dohodnout na ukončení smlouvy. Může to být například v případě, kdy spotřebitel mění svoje bydliště.
 4. **ukončení na vlastní žádost** – zde je nutné věnovat pozornost případnému zpoplatnění takového ukončení smlouvy.
- c) jak je upraveno případné prodloužení smlouvy – zda obchodník uplatňuje automatické prodloužení smlouvy nebo je nutný předchozí souhlas spotřebitele,
- d) kdy začne obchodník dodávat elektřinu – zda není zahájení dodávky spojeno ještě s naplněním dalších povinností ze strany zákazníka,
- e) cena za elektřinu,
- f) možnost obchodníka jednostranně měnit smluvní podmínky- zda je dána možnost odstoupit od smlouvy nebo se s obchodníkem dohodnout jinak v situaci, kdy spotřebitel s provedenou změnou nesouhlasí,
- g) jaká jsou oprávnění dodavatele vůči zákazníkovi v případě, že se spotřebitel dostane do prodlení s platbou v souvislosti se smlouvou v porovnání s tím, jaká jsou oprávnění spotřebitele, pokud se do stejné situace dostane dodavatel,
- h) zda může obchodník s energií uplatnit svá oprávnění, které mu plynou z porušení nějakého smluvního ustanovení spotřebitelem vůči všem odběrným místům spotřebitele dle vlastního uvážení,
- i) jaké jsou smluvní sankce za porušení povinností- většinou to jsou smluvní úroky z prodlení, smluvní pokuty a další,
- j) jakým způsobem jsou řešeny reklamace- jaká je lhůta pro uplatnění reklamace spotřebitelem či obchodníkem zda je zákazník oprávněn reklamaci následně doplnit či změnit apod.,

k) jakým způsobem jsou řešeny případné spory.

Spotřebitel by měl získat všechny informace o úplném obsahu smlouvy ještě před jejím samotným podpisem, protože být informován je v jeho vlastním zájmu. Je nutné a nezbytné, aby byl seznámen se základními právy a povinnostmi, které mu smlouva poskytuje a ukládá, dále s obsahem standardních a odborných pojmů použitých ve smlouvě a konkrétních smluvních podmínkách. V případě, že daná smlouva nabyla již účinnosti, tak ji lze dále měnit pouze se souhlasem smluvních stran, kdy zpravidla jedna smluvní strana navrhne určitou změnu ve smlouvě a druhá smluvní strana s takovou změnou souhlasí a návrh akceptuje. Pojmy či podmínky vzbuzující pochybnosti či nejasnosti je třeba znovu objasnit přímo s druhou smluvní stranou³⁷. Tato situace se řeší tzv. písemným dodatkem ke stávající smlouvě. Ke změně ustanovení ve smlouvě může docházet i na základě úředního rozhodnutí ERÚ. Ke změně vzájemně smluvených podmínek uvedených ve smlouvě může dojít také kvůli protiprávnímu chování smluvní strany (např. prodlení s platbou, neoprávněný odběr, reklamace kvality elektřiny atp.).

Všeobecnými podmínkami pro zrušení smlouvy jsou:

1. **změna bydliště** – v tomto případě bude smluvní vztah mezi spotřebitelem a dodavatelem ukončen na základě vzájemné dohody. Tato možnost je v této situaci velmi častá, a proto se stává základním prvkem všeobecných obchodních podmínek při uzavírání smluv. Zákazník doručí obchodníkovi žádost o ukončení smlouvy k určitému datu (zpravidla nejméně 30 dní předem) s tím, že případně uvede důvody, které ho k ukončení smlouvy vedly. Obchodník (dodavatel) se zpravidla ve všeobecných obchodních podmínkách zavazuje smlouvu ukončit k poslednímu dni následujícího kalendářního měsíce po měsíci, ve kterém mu byla žádost o ukončení smlouvy doručena.
2. **pronájem bytu/domu nájemníkovi** – v tomto případě záleží na pronajímateli, jak si tyto vztahy vzájemné upraví. V daném odběrném místě může být registrován jako konečný zákazník nájemce a přímo jemu je potom účtována spotřeba elektřiny a související služby, nebo je pro odběrné místo registrován jako konečný zákazník

³⁷ občanský zákoník stanovuje, že pokud jsou určité pochybnosti o významu spotřebitelských smluv, platí výklad pro spotřebitele příznivější.

pronajímatel, kterému jsou fakturovány platby související s dodávkou elektřiny, pronajímatel potom tyto náklady zahrne nájemci do jeho nákladů za pronájem.

3. **změna dodavatele** – spotřebitel (zákazník) má ze zákona právo na bezplatnou změnu dodavatele a stávající dodavatel nesmí toto jeho právo zatěžovat různými sankcemi. U některých obchodníků se můžeme setkat s tzv. poplatky za zrušení, to je v případě, kdy spotřebitel ukončil smlouvu před lhůtou, na kterou byla smlouva sjednána. V případě změny dodavatele je spotřebitel oprávněn smlouvu vypovědět a smlouva je ukončena po uplynutí smluvně stanovené výpovědní doby.

Spotřebitel má také právo zrušit smlouvu, pokud dojde ke změně ceny – v tomto případě, kdy se změní cena zboží či služeb, je právo na odstoupení garantováno Občanským zákoníkem. Ukončení smlouvy je upraveno jako výlučný projev nesouhlasu zákazníka s takovou změnou. Odstoupení od smlouvy musí mít písemnou formu se zřejmým odůvodněním takového odstoupení.

Energetický zákon požaduje, aby součástí všeobecných obchodních podmínek dodavatelů byly také podrobnosti a veškeré náležitosti, které se týkají ukončení dodávky elektřiny. Souhrnné informace o jednotlivých způsobech ukončení smlouvy a možnostech jejich uplatnění se proto stávají obsahem obchodních podmínek příslušného obchodníka. Zákon přímo stanovuje minimální požadavky na obsah těchto všeobecných obchodních podmínek, jsou to především podrobnosti o zahájení, průběhu a ukončení dodávky elektřiny, podrobnosti k měření spotřeby elektřiny, informace o vyúčtování a způsobu úhrady a postupu pro řešení sporů.

3. 1. 3 Faktury

Výsledná faktura za dodávku elektřiny je rozdělena na 2 základní části. První část obsahuje jednotlivé regulované položky (distribuce, systémové služby, krytí vícenákladů spojených s podporou výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů, kombinované výroby elektřiny a tepla a druhotných zdrojů, činnost operátora trhu) stanovované ERÚ. Druhá část faktury obsahuje již samotnou vlastní platbu za neregulovanou silovou elektřinu včetně obchodní marže dodavatele. K výsledné ceně je nutné dále připočítat daň z elektřiny a daň z přidané hodnoty.

Výsledná faktura za dodávku elektřiny by měla obsahovat tyto položky:³⁸

³⁸ http://www.eru.cz/dias-read_article.php?articleId=732 (23. 2. 2011)

1. regulovaná část ceny:

- a) cena za distribuci – je rozdělena na dvě složky a to na pohyblivou a pevnou složku. Pevná složka ceny za distribuci (to je platba za příkon podle velikosti jističe) je odvozena od fixních nákladů dodavatele, které jsou spojeny se zabezpečením dodávky elektřiny v garantované kvalitě a čase. Jedná se například o náklady spojené s obnovou a rozvojem elektrizační soustavy, náklady na údržbu, měření, provádění odečtu a další. Pohyblivá složka ceny za distribuci je potom platba za odebrané množství elektrické energie a kryje náklady na ztráty v sítích, které jsou přímo úměrné odběru dané elektřiny.
- b) cena za systémové služby – cena pokrývá náklady provozovatele přenosové soustavy na nákup podpůrných služeb od jednotlivých poskytovatelů. Za podpůrnou službu lze považovat pohotovost těch elektráren, které elektřinu pro dodávku konečným zákazníkům přímo nevyrábí, ale pracují jako záložní zdroje pro případ možného výpadku jiného zdroje nebo náhlé změny v případě zatížení elektrizační soustavy, která by byla vyvolána nadměrnou změnou odběru či výroby.
- c) cena na pokrytí vícenákladů spojených s podporou výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů – v ČR je výroba elektřiny podporována z obnovitelných zdrojů, druhotných zdrojů a kombinované výroby elektřiny a tepla. Veškerá činnost je prováděna s ohledem na závazky vyplývající z členství v EU a právních předpisů ČR.³⁹
- d) cena za činnost operátora trhu – operátor je odpovědný za zajišťování zpracování bilance nabídek a poptávek na dodávku elektřiny, provádí zúčtování odchylek mezi plánovaným a skutečně dodaným a odebraným množstvím elektřiny mezi jednotlivými účastníky trhu s elektřinou a další. Náklady na zajištění těchto činností jsou opět hrazeny všemi konečnými zákazníky formou příspěvku k ceně spotřebované elektřiny.

2. neregulovaná část ceny – tím je myšlena silová elektřina (viz níže).

Podrobné členění regulovaných činností bylo provedeno z důvodu zajistit přehlednost a transparentnost pro spotřebitele, dále aby spotřebitele přímo viděli, které položky vstupují do konečné ceny elektřiny a jak se v průběhu času vyvíjejí.

³⁹ legislativní úpravou se myslí především zákon č. 180/2005 Sb. o podpoře využívání obnovitelných zdrojů, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 458/2000 Sb. o podmínkách podnikání a výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Povinné náležitosti faktury nejsou vymezeny žádným zvláštním předpisem. Faktura obvykle plní funkci daňového a účetního dokladu, proto je nutné, aby obsahovala základní údaje podle zákona o dani z přidané hodnoty. Běžný daňový doklad musí obsahovat zejména tyto údaje:⁴⁰

- identifikační údaje a místo podnikání plátce, který uskutečňuje plnění,
- daňové identifikační číslo plátce, který uskutečňuje plnění,
- identifikační údaje osoby, pro kterou se uskutečňuje plnění,
- daňové identifikační číslo, pokud je osoba, pro kterou se uskutečňuje plnění, plátcem,
- evidenční číslo daňového dokladu, rozsah a předmět plnění,
- datum vystavění daňového dokladu,
- datum uskutečnění plnění nebo datum přijetí úplaty, a to ten den, který nastane dříve, pokud je jiný než datum vystavení daňového dokladu,
- jednotkovou cenu bez daně, dále slevu, pokud není obsažena v jednotkové ceně
- základ daně,
- základní nebo sníženou sazbu daně nebo sdělení, že se jedná o plnění osvobozené od daně a odkaz na příslušné ustanovení tohoto zákona
- výši daně.

Pokud nebude faktura obsahovat náležitosti nebo splňovat požadavky kladené na její obsah zákonem o dani z přidané hodnoty, pak bude orgánem k řešení stížnosti spotřebitele místně příslušný finanční úřad. Úprava platebních podmínek je plně v rukách smluvních stran. To se projevuje při uzavírání smluv. Ve smlouvě si obvykle smluvní strany stanoví způsob peněžního plnění a lhůtu splatnosti (obvykle 14 dní).

S fakturou a fakturací souvisí také vyúčtování. V běžném životě se právě vyúčtování stává velkým zdrojem problémů. Je to dáno tím, že pro většinu spotřebitelů je vyúčtování nepřehledné a také tím, že spotřebitel má omezené možnosti, jak si zkontrolovat správnost údajů a výpočet dodavatele. EU stanovuje, co má být předmětem vyúčtování⁴¹. Vyúčtování má být založeno na skutečné spotřebě a má být spotřebiteli prezentováno v jasné a jemu pochopitelné formě. Spolu s vyúčtováním by měl spotřebitel dostat základní přehled o stávající ceně energie. Toto vyúčtování musí být spotřebiteli prováděno dostatečně často,

⁴⁰ zákon č. 235/2004 Sb. o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů

⁴¹ informace obsažené ve směrnici Evropského parlamentu a Rady 2006/32/ES o energetické účinnosti u konečného uživatele a o energetických službách. Tato ustanovení směrnice však doposud nebyla do českého právního řádu řádně implementována.

aby mohl na svou spotřebu včas reagovat a tuto spotřebu podle svých možností regulovat. Spotřebitelům mají být v účtech, transakcích a stvrzenkách poskytnuty informace o aktuální skutečné ceně a skutečné spotřebě energie, srovnání aktuální spotřeby energie konečného zákazníka se spotřebou za stejné období předchozího roku, srovnání s průměrným uživatelem, kontaktní údaje na organizace spotřebitelů, energetické agentury, včetně jejich internetových stránek⁴².

3. 1. 4 Ceny

Smyslem a podstatou regulace organizace podnikání v energetickém odvětví je zajistit spolehlivé, bezpečné a stabilní dodávky elektřiny, plynu a tepelné energie za přijatelné ceny a umožnit každému spotřebiteli zásadu rovného přístupu. O regulaci cen rozhoduje ERÚ podle zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů. Na základě tohoto zákona rozlišujeme úředně stanovené ceny, věcné usměrňování cen, časově usměrňované ceny a cenové moratorium.

Na liberalizovaném trhu je výsledná cena dodávky elektřiny pro oprávněné zákazníky složena z regulovaných cen činností přirozeně monopolního charakteru, to znamená všech činností, které jsou spojeny s dopravou elektřiny od výrobce prostřednictvím přenosové a distribuční soustavy ke konečnému zákazníkovi.

Vyhláška č. 150/2007 Sb., o způsobu regulace cen v energetickém odvětví a postupech pro regulaci cen, ve znění pozdějších předpisů stanoví, kdo a jakým způsobem tvoří a reguluje ceny v elektroenergetice a plynárenství.

ERÚ v elektroenergetice reguluje ceny za přenos elektřiny, systémové služby, distribuci elektřiny, ceny za elektřinu dodavatele poslední instance, cenu na krytí vícenákladů spojených s podporou elektřiny a cenu za činnosti operátora trhu s elektřinou. Toto vše provádí tak, aby byly pokryty nezbytně nutné náklady na zajištění výkonu licencované činnosti, dále odpisy a přiměřený zisk, které by měl zajistit návratnost realizovaných investic do zařízení, které slouží k výkonu činnosti. Ceny dodavatele poslední instance reguluje ERÚ jako věcně

⁴²

usměrňované ceny. Regulované ceny jsou každoročně stanoveny cenovým rozhodnutím ERÚ do 30. listopadu s platností na celý následující kalendářní rok.⁴³

Cena silové elektřiny nemůže být z důvodu liberalizace trhu s elektřinou v rámci Evropské unie ERÚ již regulována a její výše je závislá nejen na domácím trhu, ale také z důvodu propojení soustavy na vnějších vlivech, jako je například poptávka po ceně elektřiny v okolních zemích, na ekonomické a politické stabilitě a podobně. Tuto cenu určují sami výrobci nebo obchodníci a to na základě svých nákladů na výrobu, vývoje nabídky a poptávky a svých obchodních strategií s cílem reálných možností uplatnit se na trhu. Cena se může měnit na základě smluvních vztahů mezi dodavatelem a odběratelem, zpravidla je však upravována jednou ročně. Dodavatel je oprávněn měnit cenu silové elektřiny, ale při změně ceny je povinen upozornit zákazníka ve lhůtě 2 měsíců před záměrem tuto změnu provést. V tomto případě je nutné, umožnit zákazníkovi uplatnit své právo na odstoupení, v případě, že s touto změnou nebude souhlasit.

K výsledné ceně se připočítává DPH a daň z elektřiny. Povinnost zavést systém zdanění elektřiny vyplývá pro ČR z ustanovení směrnice Rady 2003/96 ES o zdanění energetických produktů a elektřiny, ve znění směrnice Rady 2004/74/ES. Tato povinnost nabyla svoji účinnost od 1. ledna 2008 a upravuje ji zákon č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. Daň z elektřiny ve výši 28,30 Kč/MWh se uplatňuje na veškerou vyrobenou elektřinu, výjimku tvoří elektřina pocházející z obnovitelných zdrojů energie. Na straně spotřeby je od daně osvobozena elektřina, která se používá v některých energeticky náročných odvětvích. Daň z elektřiny je podobně jako daň z přidané hodnoty hrazena za konečný produkt, to je konečnými odběrateli.

Vzhledem k tomu, že pro některé spotřebitele je těžké rozluštit, jaká je cena elektřiny při jejich spotřebě a s tím související náklady, vytvořil ERÚ pro konečné zákazníky domácnosti a maloodběr podnikatele Interaktivní kalkulátor plateb za dodávku elektřiny, pomocí kterého si mohou zákazníci zjistit své náklady na dodávku elektřiny. Tento kalkulátor je k dispozici na stránkách Energetického regulačního úřadu v sekci změna dodavatele⁴⁴. Samozřejmě je nutné vzít v úvahu, že jsou k dispozici pouze údaje od dodavatelů, kteří poskytli ERÚ své cenové nabídky a mají převážně celorepublikovou působnost. Je to dáno tím, že dodavatelé nemají ze zákona povinnost zveřejňovat své ceníky, ani je předkládat úřadu, proto nejsou všechny

⁴³ zákon č. 158/2009 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁴ <http://kalkulator.eru.cz/> (24. 2. 2011)

informace k dispozici. Tyto informace jsou pouze převzaté od dodavatelů, to znamená, že ERÚ žádným způsobem nepřebírá odpovědnost za jejich platnost a správnost. Ceny elektřiny zveřejňují obchodníci na svých internetových stránkách a tištěné ceníky mají k dispozici ve svých kancelářích určených pro zákazníky.

Situace, kdy cena se stává klíčovým a zároveň hlavním důvodem spotřebitele pro zhodnocení současného stavu své spotřeby elektrické energie, monitoruje tabulka č. 3.1, která popisuje počet změn dodavatele v rámci let 2004 – 2010 v jednotlivých čtvrtletích.

Tabulka č. 3. 1 Počet změn dodavatele v letech 2004 – 2010 (v jednotlivých čtvrtletích)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
1. čtvrtletí	307	2244	3173	21827	31803	27294	61340
2. čtvrtletí	29	208	3576	8529	11757	20218	40212
3. čtvrtletí	34	390	2342	7702	7560	20764	63457
4. čtvrtletí	29	669	4059	7958	6569	28468	84172
celkem ročně	399	3511	13150	46016	57689	96744	249181

Zdroj: ERÚ + vlastní zpracování

Spotřebitel by si u svého dodavatele měl zjistit základní informace o tom:

- jaká bude výše a splatnost záloh, jakým způsobem a v jaké situaci může být změněna výše záloh, a to jak ze strany spotřebitele, tak i ze strany dodavatele,
- jak dlouhé je zúčtovací období,
- jak se bude řešit případný přeplatek nebo nedoplatek a za jakých podmínek bude umožněno spotřebiteli případné nedoplatky doplatit,
- jakým způsobem budou hrazeny platby na účet dodavatele a zda si spotřebitel může sám vybrat jemu nejvíce vyhovující způsob placení a případně další informace.

3. 1. 5 Zálohy a platby

Stanovení výše záloh v energetickém odvětví stanovuje vyhláška č. 541/2005 Sb., o pravidlech trhu s elektřinou, zásadách tvorby cen za činnosti operátora trhu s elektřinou a provedení některých ustanovení energetického zákona, ve znění pozdějších předpisů. Celková výše zálohových plateb pro domácnosti by podle této vyhlášky neměla být vyšší než 100 % platby, která odpovídá spotřebě za předchozí srovnatelné období za předpokladu zachování hodnoty rezervované kapacity nebo jmenovité proudové hodnoty hlavního jističího

prvku před elektroměrem. Právo dohodnout se na jiné výši záloh, je předmětem smluvních vztahů mezi spotřebitelem a dodavatelem.

Co se týče plateb, tak energetický zákon se o způsobu platby zmiňuje pouze sporadicky. Dodavatel má sice povinnost nabízet spotřebiteli spravedlivý a ničím nediskriminující způsob platby za dodanou elektřinu a jednotliví dodavatelé elektřiny mají obvykle ve svých podmínkách upraveny jednotlivé způsoby platby (SIPO, složenky, inkasní platba, převodem z účtu) za energii, ale je výhradně na spotřebiteli, pro jaký ze způsobu platby se nakonec rozhodne a také bude záležet na vzájemné dohodě mezi dodavatelem a spotřebitelem o způsobu platby.⁴⁵

3. 1. 6 Kvalita

Kvalitou dodávek elektřiny se v oblasti energetického hospodářství zabývá energetický zákon a vyhláška č. 540/2005 Sb., o kvalitě dodávek elektřiny, ve znění pozdějších předpisů. Energetický zákon ukládá dodavateli elektřiny a služeb s tím související povinnost dodržovat parametry a standardy kvality dodávek elektřiny. Pokud dojde k situaci, že dodavatel tyto parametry a standardy nedodrží, je povinen poskytnout spotřebiteli kompenzaci, kterou stanovuje vyhláška. Za nedodržení standardů patří stav, kdy příslušný dodavatel neprovede úkoly a postupy, které jsou vyžadovány garantovanými standardy, dále prokazatelně neposkytne součinnost, která je nezbytná k dodržení standardu nebo není možné požadovat od dodavatele dodržení standardu, zejména v důsledku živelných událostí nebo havárií, které poškodily přenosové a distribuční zařízení a soustavy, nebo nastal stav nouze, případně jsou prováděny takové činnosti, aby se zabránilo jejich vzniku.

Vyhláška také stanovuje, že nutnou podmínkou k uplatnění náhrady je to, aby o ni spotřebitel požádal včas. Svoji žádost musí podat do 5 pracovních dnů ode dne následujícího po dni, ve kterém uplynula lhůta podle standardů. A pro upřesnění je nutné uvést, že nárok spotřebitele na poskytnutí náhrady za nedodržení příslušného parametru a standardu o kvalitě dodávky elektrické energie není možné zaměňovat s nárokem na náhradu vzniklé škody. Jedná se totiž o samostatný nárok, kdy jeho vznik je podmíněn s porušením povinnosti dodavatele. Na druhou stranu nárok na náhradu škody může spotřebitel požadovat přímo po

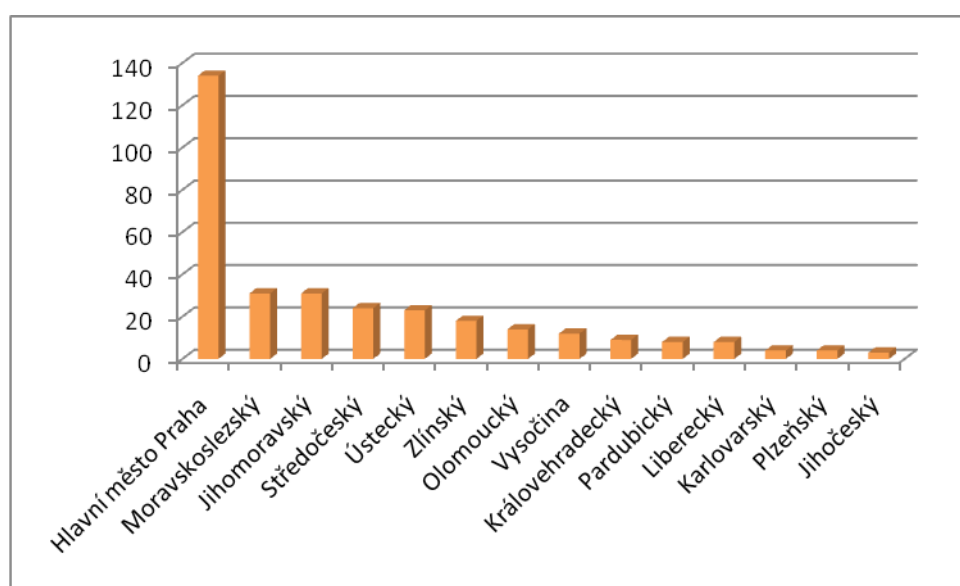
⁴⁵ http://www.eru.cz/dias-read_article.php?articleId=732#3 (24. 2. 2011)

daném subjektu, který svým protiprávním jednáním způsobil škodu. Vyrovnání může být stanoveno na základě dohody nebo v krajním případě i prostřednictvím soudu⁴⁶.

3. 1. 7 Svobodná volba dodavatele

V ČR působí v současné době 323 oprávněných dodavatelů (stav k 1. 1. 2011) elektrické energie. Jejich seznam i kontakty jsou k dispozici na webových stránkách ERÚ nebo v příloze č. 1 této práce. Graf č. 3.2, zobrazuje rozmístění obchodníků v rámci krajů ČR.

Graf č. 3 Rozmístění obchodníků s elektrickou energií v rámci krajů ČR

Zdroj: Energetický regulační úřad + vlastní zpracování

O tom, kdo může být dodavatelem a za jakých podmínek může provádět svou činnost, bylo pojednáno v předchozí kapitole. Informace o tom, kdo je dodavatelem zjistí spotřebitel ze své zálohové faktury nebo ze svého závěrečného vyúčtování spotřeby elektřiny. Pokud se spotřebitel rozhodne pro změnu dodavatele, měl by včas zvážit všechny dostupné nabídky na trhu s elektřinou a rozhodovat se nejen na základě ceny, ale také i kvality, množství, obchodních podmínek, bezpečnosti, spolehlivosti, zkušenosti, případně dalších kritérií. Změna dodavatele je v souladu se zákonem bezplatná. Aby proces změny dodavatele proběhl v pořádku, měl by si spotřebitel správně zvolit datum, od kterého má být dodávka elektřiny zahájena novým dodavatelem. Spotřebitel by měl proto v dostatečném časovém předstihu,

⁴⁶ http://www.eru.cz/dias-read_article.php?articleId=732#3 (24. 2. 2011)

požádat o ukončení smlouvy se stávajícím dodavatelem, a to nejpozději v termínu, který je dohodnutý ve smlouvě nebo je uvedený v obchodních podmínkách tohoto dodavatele.⁴⁷

Dodavatel poslední instance je držitel licence na distribuci elektřiny a je připojen k přenosové nebo přepravní soustavě, dodává elektřinu těm zákazníkům, jejichž dodavatel pozbyl oprávnění nebo možnost dodávat elektřinu nebo ukončil dodávku elektřiny a tito zákazníci nemají ke dni přerušení nebo ukončení činnosti dodavatele zajištěnu dodávku elektřiny jiným způsobem. V této situaci má dodavatel poslední instance povinnost dodávat elektřinu těmto oprávněným spotřebitelům za ceny stanovené ERÚ nejdéle po dobu 3 měsíců ode dne, kdy tomuto dodavateli operátor trhu s elektřinou neumožní účast na jím organizovaných trzích s elektřinou.⁴⁸

Dodavatel poslední instance by současně měl hrát určitou roli poslední záchrany, kdy spotřebitel má sice právo svobodné volby dodavatele, ale z různých příčin a důvodů dodavatele na trhu nenalezl. Pokud se jedná o vlastní komodity (energie), spotřebitel není omezen ve výběru dodavatele, protože trh s elektřinou je už plně liberalizován.⁴⁹

3. 1. 8 Nekalé obchodní praktiky

Touto problematikou se zabývá zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů. Nekalou obchodní praktikou je:⁵⁰

- takové jednání podnikatele, které je v rozporu s požadavky odborné péče a je způsobilé podstatně ovlivnit spotřebitelovo rozhodování, tak, že může učinit rozhodnutí, které by jinak neučinil,
- je také jednání, pokud je zaměřeno na spotřebitele, kteří jsou vzhledem ke svému fyzickému a duševnímu stavu obzvláště více zranitelní,
- užívání nekalých obchodních praktik při nabízení nebo prodeji výrobků, služeb či práv, nekalé jsou zejména klamavé a agresivní obchodní praktiky.

⁴⁷ http://www.eru.cz/dias-read_article.php?articleId=732#45 (24. 2. 2011)

⁴⁸ zákon č. 158/2009 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁹ http://www.eru.cz/dias-read_article.php?articleId=732#45 (24. 2. 2011)

⁵⁰ zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů

Obchodní praktika je klamavá pokud:⁵¹

- je při ní použit nepravdivý údaj,
- údaj sám o sobě je důležitý, ale mohl by spotřebitele vzhledem k okolnostem a souvislostem, za kterých byl použit, uvést v omyl,
- prezentace výrobku či služby, včetně reklamy a uvádění na trh vede k záměně s jinými výrobky či službami,
- není dodržen závazek obsažený v kodexu, k jehož dodržování se podnikatel zavázal,
- a další, které jsou uvedeny v příloze zákona o ochraně spotřebitele.

Nekalou obchodní praktikou je také nabízení výrobků či služeb, které porušují práva duševního vlastnictví.

Agresivní obchodní praktika je taková, která prostřednictvím obtěžování, donucování, včetně použití fyzického násilí nebo nepatřičným a nevhodným způsobem zhoršuje a znemožňuje možnost svobodného rozhodnutí spotřebitele. Při hodnocení, zda se jedná či nejedná o agresivní obchodní praktiku, se posuzuje:⁵²

- načasování, místo a doba trvání obchodní praktiky,
- způsob jednání, výhrůžnost a urážlivost,
- vědomé využití nepříznivé situace spotřebitele,
- hrozba protiprávním jednáním,
- nevhodné překážky pro uplatnění práv spotřebitele,
- a další, které jsou uvedeny v příloze zákona o ochraně spotřebitele.

Pokud se jedná o spotřebitele energie, který se nachází v této situaci, že se nemůže něčeho domoci po své dodavateli, je oprávněn se obrátit na ERÚ, který není jediným místem, kde se spotřebitelé mohou obrátit. Dále je to například ještě Sdružení obrany spotřebitelů případně Státní energetická inspekce. Spotřebitel je v tom případě chráněn pouze obecným zákonem

⁵¹ zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů

⁵² zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů

o ochraně spotřebitele. ČR v současné době totiž nemá upravenou legislativu, která by se zabývala ochranou spotřebitele energie zvlášť a nespádala by tak pod tu obecnou část.

V případě škody nebo poškození práv v důsledku nekalé obchodní praktiky podnikatele, se spotřebitel může obrátit na soud nebo příslušný inspektorát České obchodní inspekce. Provádí dozor nad dodržování povinností dodavatele, které mu ukládá zákon o ochraně spotřebitele. Není vyloučena možnost, aby se spotřebitel pokusil dohodnout s podnikatelem o náhradě škody mimosoudní cestou.

3. 1. 9 Zastoupení zájmů spotřebitele

Problematikou zastoupení zájmu spotřebitele se v českých podmínkách zabývá ERÚ, Česká obchodní inspekce, SEI, MPO a Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. Ochrana spotřebitele a zastoupení jeho zájmů je tak prováděna pouze centrálními státními orgány, případně jejich územními organizačními složkami, na místní úrovni opatření a nástroje k ochraně spotřebitele neexistují.

V rámci zlepšení a zajištění vyšší transparentnosti evropské energetické legislativy sílí tendence k závaznému zavedení pojmu ohrožený zákazník ve všech členských státech EU, s cílem zlepšit postavení a ochranu spotřebitele na energetickém trhu. V českém právním pojetí není pojem ohrožený zákazník přímo definován, ze zákona vyplývá pouze nepřímá definice ohroženého (zranitelného) spotřebitele, a to v souvislosti s nekalými obchodními praktikami, které uvádí zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele; kdy jsou to praktiky zaměřené na spotřebitele, kteří jsou z důvodu svého duševního a fyzického stavu zvlášť zranitelní.

3. 1. 10 Připojení k soustavě

Měření a vyhodnocování spotřeby elektřiny je úkolem provozovatele soustavy, ke které je příslušné odběrné zařízení zákazníka připojeno. Časovou posloupnost, kdy se má měření provádět vymezuje vyhláška č. 218/2001 Sb., kterou se stanoví podrobnosti měření elektřiny a předávání technických údajů, ve znění pozdějších předpisů. Pro nejběžnější měření na hladině nízkého napětí je odečet prováděn minimálně jedenkrát do roka a dále pak vždy při

změně dodavatele nebo odběratele elektřiny. Spotřebitel má povinnost umožnit provozovateli přístup k měřicímu zařízení za účelem provedení odečtu, ale také kontroly, a to zejména na konci zúčtovacího období.

Základním předpokladem v případě první dodávky energie je připojení k příslušné soustavě. K tomuto připojení dochází po uzavření smlouvy o připojení, zpravidla na základě písemné žádosti zákazníka. Podmínky připojení k soustavě vymezuje prováděcí právní předpis; vyhláška č. 51/2006 Sb., o podmínkách připojení k elektrizační soustavě, ve znění pozdějších předpisů, těmi podmínkami je žádost o připojení, uzavření smlouvy o připojení mezi žadatelem a provozovatelem přenosové nebo distribuční soustavy. Další náležitosti, případně důvody pro zamítnutí nebo předpoklady pro vydání souhlasného stanoviska stanovuje výše zmíněná vyhláška.

V případě přerušení dodávek je v první řadě nezbytné, aby se spotřebitel prostřednictvím zákaznických telefonních linek informoval o důvodech přerušení u svého provozovatele distribuční soustavy. Mezi důvody přerušení lze zařadit situaci bezprostředního ohrožení zdraví člověka a poškození jeho majetku, stav nouze a odstraňování následků stavu nouze, provádění plánované činnosti, odstraňování poruch na zařízeních distribuční soustavy, dále také neoprávněný odběr elektřiny nebo v případě, že spotřebitel neumožní přístup k měřicímu zařízení. Neuhrazení plateb v souvislosti se smlouvou také může být důvodem pro ukončení nebo přerušení dodávky elektrické energie. Tento postup bude však možný pouze tehdy, že toto neplacení bude možno posoudit na základě energetického zákona jako neoprávněný odběr, to znamená jako odběr při opakovaném nedodržení smlouveného způsobu platby za odebranou elektrickou energii a to včetně záloh a zúčtování skutečného odběru elektřiny. Provozovatel má potom právo na přerušení dodávky energie, avšak je nezbytné, aby byly zákazníkovi zaslány dvě upomínky, s tím, že ve druhé prokazatelně doručené upomínce je stanovena lhůta pro provedení úhrady a v případě jejího nesplnění dojde k přerušení dodávky elektrické energie. Provozovatel distribuční soustavy má zároveň ze zákona povinnost spotřebitele znovu připojit, jakmile pomine důvod odpojení od dodávek elektřiny, které vedly k jejímu omezení nebo přerušení.⁵³

V případě, že zákazník již s určitým časovým předstihem ví, že nebude schopen dostát svému závazku a uhradit tak dodavateli regulovanou cenu za dopravu elektrické energie a smluvní cenu za spotřebovanou silovou elektřinu, za této situace by se měl obrátit na svého dodavatele

⁵³ zákon č. 158/2009 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

a za pomoci smluvních vztahů se snažit dohodnout. Lze to řešit například pomoci splátkového kalendáře, kdy výše splátek bude přiměřená k finančním možnostem zákazníka nebo také úpravou výše záloh na spotřebu elektrické energie. V případě dlouhodobějšího přetrvávání nedostatečné finanční situace, měl by spotřebitel přistoupit k úsporným opatřením, způsobem, který by dosáhl nižší spotřeby elektřiny, a tudíž i nižších plateb. Podrobněji popsáno níže.

Nárok na náhradu škody, která vznikne spotřebiteli v důsledku přerušení dodávek elektrické energie, může uplatňovat vždy u toho, s kým má smluvní vztah. V případě, že má spotřebitel uzavřenou smlouvu o sdružených službách dodávky elektřiny, může se obrátit na svého obchodníka, přičemž dodavatel se potom následně může postarat o komunikaci s příslušným distributorem. Pokud má spotřebitel uzavřenu smlouvu, jak s dodavatelem elektřiny, tak i příslušným provozovatelem distribuční soustavy, může se obrátit na oba tyto subjekty a u nich uplatňovat právo na náhradu škody. Smlouva, která se řídí Obchodním zákoníkem, stanovuje, že kdo poruší svou povinnost ze závazkového vztahu, je povinen nahradit škodu, která byla způsobena druhé straně, ledaže prokáže, že porušení povinností bylo způsobeno vnějšími okolnostmi, které ho vylučují odpovědnosti. Nicméně vztahy upravené mezi spotřebitelem a dodavatelem na základě Obchodního zákoníku jsou v zásadě ojedinělým případem. Většina smluv se řídí na základě občanského zákoníku nebo zvláštních právních předpisů o spotřebitelských smlouvách a případně jiných právních předpisů, které se zabývají problematikou ochrany spotřebitele. Podle tohoto ustanovení spotřebitelské smlouvy nesmí obsahovat ujednání, které by vylučovaly nebo omezovaly odpovědnost dodavatele za jednání či opomenutí, kterým byla spotřebiteli způsobena smrt či újma na zdraví nebo by omezovala práva spotřebitele při uplatnění odpovědnosti za vady či odpovědnosti za škodu.⁵⁴

V souvislosti s povinnostmi jednotlivých účastníků na trhu s elektřinou dodržovat parametry kvality dodávek elektřiny a služeb lze ještě zmínit vyhlášku č. 540/2005 Sb., o kvalitě dodávek elektřiny a souvisejících služeb, ve znění pozdějších předpisů, která vymezuje požadovanou kvalitu dodávek elektřiny a služeb, dále náhrady za její nedodržení a lhůty pro uplatnění nároku na náhrady. Na základě tohoto legislativního ustanovení lze požadovat náhradu za nedodržení konkrétně nastavených standardů, ale nikoli však samotnou náhradu škody způsobené přerušením dodávek energií.⁵⁵

⁵⁴ http://www.eru.cz/dias-read_article.php?articleId=479 (26. 2. 2011)

⁵⁵ http://www.eru.cz/dias-read_article.php?articleId=479 (26. 2. 2011)

3. 1. 11 Sociální opatření

Spotřebitel, který se nachází v nepříznivé finanční situaci je chráněn a podporován mnoha instituty právního řádu ČR, které ale vychází spíše z jeho postavení jako občana než postavení spotřebitele. Je to například systém státní sociální podpory, systém dávek v hmotné nouzi, dále přes insolvenční řízení až po ochranu před zneužitím situace spotřebitele jinými osobami.

Určitou míru ochrany poskytuje spotřebitele zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů, podle kterého lze žádat o doplatek na bydlení, do kterého se zahrnují i náklady na nezbytnou spotřebu elektrické energie. Výše úhrady za prokazatelnou spotřebu energií se stanovuje jako průměrná cena za dodávku energií pro bytovou jednotku určité velikosti podle sdělení příslušných dodavatelů těchto energií, nejvýše však ve výši skutečných úhrad. Nárok na doplatek na bydlení má také vlastník nebo nájemce bytu, který užívá byt, jestliže by po úhradě odůvodněných nákladů na bydlení byl:⁵⁶

- jeho příjem zvýšený o vyplacený příspěvek na živobytí nižší než částka živobytí osoby,
- nebo příjem společně posuzovaných osob zvýšený o vyplacený příspěvek na živobytí nižší než částka živobytí společně posuzovaných osob podle tohoto zákona.

3. 1. 12 Vyřizování stížností

Postupy pro řešení sporů jsou zpravidla opět upraveny ve všeobecných obchodních podmínkách obsažených ve smlouvě mezi dodavatelem a spotřebitelem. Opět je nejdříve vhodné, aby se stížnost řešila vzájemnou dohodou, případně až potom řešit stížnost prostřednictvím obecného soudu, nebo rozhodčího soudu. Určitou variantu pro řešení sporů lze také spatřovat v nově spuštěném projektu Mimosoudního řešení spotřebitelských sporů při Ministerstvu průmyslu a obchodu ČR za spolupráce s Hospodářskou komorou ČR.

Základní informace o fungování tohoto projektu jsou zpřístupněny na webových stránkách Ministerstva průmyslu a obchodu, Hospodářské komory ČR, Asociace mediátorů ČR, Rozhodčího soudu při Hospodářské a agrární komoře ČR, Ministerstva financí, Ministerstva spravedlnosti a spotřebitelských organizací – Sdružení obrany spotřebitelů a Sdružení českých

⁵⁶ zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů

spotřebitelů. Mimosoudní řešení sporů umožňuje úspěšně řešit spory mezi spotřebiteli a podnikateli mimo klasickou cestu, která je obvykle dlouhá a nákladná. Tento způsob je považovaný za rychlý, levný a vhodný způsob vyřešení nároku spotřebitele. Řešení sporu touto cestou je založeno na dobrovolné účasti obou stran, objektivitě a nestrannosti řízení. Spory se řeší v rámci mediace nebo rozhodčího řízení. Řízení tímto způsobem, ale nemůže být uplatněno v případě, že byl již podán podnět, případně soudní žaloba nebo jiný prostředek pro uplatnění svých práv.

Mediace, neboli smířčí řízení je uplatněno ve chvíli, kdy se obě strany, to znamená spotřebitel i dodavatel dohodnou na řešení sporu právě prostřednictvím nezávislého mediátora, který se obě strany snaží dovést k dohodě. Mediační dohoda je následně zapsána do závazné smlouvy, která je právně vymahatelná a pro spotřebitele má tu výhodu, že je bezplatná.

Arbitráž, neboli rozhodčí řízení může být uplatněno pouze v případě, že smířčí řízení bylo neúspěšné. Spotřebitel nebo dodavatel může požádat o rozhodčí řízení, které se potom koná u Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře ČR a Agrární komoře ČR. K zahájení řízení je potřeba souhlasu obou zúčastněných stran. Výsledkem řízení je nález rozhodce, který je po uplynutí lhůty soudně vykonatelný. V této fázi navrhovatel rozhodčímu soudu zaplatí poplatek 800 Kč.⁵⁷

Podat stížnost lze čtyřmi základními způsoby – elektronicky, poštou, telefonicky nebo osobním kontaktem. Nejjednodušší způsob je vyplnit formulář dostupný na internetu. Po obdržení stížnosti a překontrolování správnosti veškerých údajů bude podavatele stížnosti informovat pracovník kontaktního místa, který nabídne způsob a možnosti řešení daného problému. Kontaktní místa pro řešení mimosoudních spotřebitelských sporů tvoří pobočky Hospodářské komory ČR a pobočky některých spotřebitelských sdružení.⁵⁸

Pokud se jedná o požadavek na zveřejnění konkrétních údajů o tom, kdo podal stížnost, na které subjekty a z jakých důvodů, tak tyto údaje se nezveřejňují. Jedná se totiž o data, které jsou osobní a citlivé a na základě zákona č 101/2000 Sb., o ochraně osobní údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, jsou považována za důvěrná.

⁵⁷ <http://adr.komora.cz/Stranky/default.aspx> (27. 2. 2011)

⁵⁸ Kontaktní údaj pro Ostravu je SIC Ostrava, Střelníční 8, 702 00 Ostrava

3. 2 Práva a povinnosti spotřebitele

V rámci této kapitoly jsou ještě charakterizována práva a povinnosti spotřebitele podle energetického zákona, Občanského zákoníku a zákona o ochraně spotřebitele.

a) Energetický zákon

Mezi práva podle energetického zákona patří:⁵⁹

- právo na uzavření smlouvy o připojení svého odběrného elektrického zařízení k přenosové nebo distribuční soustavě, pokud splňuje podmínky připojení a obchodní podmínky stanovené pravidly pro provozování přenosové soustavy a má k připojení souhlas vlastníka dotčené nemovitosti,
- nakupovat elektrickou energii od držitelů licence na výrobu elektřiny a od držitelů licence na obchod s elektřinou, nakupovat elektřinu z jiného státu nebo na krátkodobém trhu, který je organizovaný operátorem trhu,
- na dopravu dohodnutého množství elektrické energie do odběrného místa za cenu, která je uplatněna v souladu s cenovou regulací, pokud má pro dodávku uzavřenou smlouvu o přenosu nebo distribuci elektřiny,
- na informace o celkové směsi paliv dodavatele a informace o dopadu na životní prostředí,
- na bezplatnou volbu a změnu dodavatele elektrické energie.

Mezi povinnosti spotřebitele podle energetického zákona patří:

- řídit se pokyny technického dispečinku provozovatele přenosové nebo distribuční soustavy, ke které je jeho zařízení připojeno a pravidly provozování distribuční a přenosové soustavy,
- umožnit instalaci měřicího zařízení provozovateli přenosové nebo distribuční soustavy a umožnit přístup k tomuto zařízení a provádět na tomto zařízení údržbu ve stavu, který odpovídá právním předpisům a technickým normám,

⁵⁹ zákon č. 158/2009 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

- předávat operátorovi trhu technické údaje, které vyplývají ze smluv o dodávce elektrické energie, pokud je subjektem zúčtování,
- provádět dostupná technická opatření, která by zamezovala prvkům majícím vliv na kvalitu elektrické energie a měla by neblahý vliv na prospěch ostatních účastníků trhu s elektrickou energií,
- podílet se podle výše odebraného příkonu na úhradě oprávněných nákladů provozovatele přenosové nebo distribuční soustavy spojených s připojením svého zařízení a se zajištěním požadovaného příkonu,
- v případě změny technických nebo jiných parametrů elektrické energie upravit svá odběrná zařízení tak, aby odpovídala těmto změnám a učinit tyto změny výhradně na své náklady,
- zaregistrovat se u operátora trhu před uskutečněním dodávky elektrické energie od jiného výrobce nebo obchodníka s energií,
- při stavebních úpravách distribuční soustavy anebo její části umožnit změnu místa připojení, včetně umístění měřicího zařízení na veřejně dostupná místa. Pokud v této souvislosti dojde v důsledku stavebních úprav ke změně umístění měřicího zařízení, považuje se toto zařízení za majetek vlastníka nemovitosti; veškeré náklady na provedené změny hradí provozovatel distribuční soustavy.

b) Občanský zákoník

Mezi práva spotřebitele podle Občanského zákoníku patří:

- spotřebitel jako fyzická osoba má právo domáhat se, aby bylo upuštěno od neoprávněného zásahu do jejího práva na ochranu osobnosti a aby byly odstraněny následky těchto zásahů a bylo jí dáno přiměřené zadostiučinění,
- má právo na ochranu své osobnosti, zejména života a zdraví, občanské cti a lidské důstojnosti, jako i soukromí, svého jména a projevů osobní povahy,
- a další práva, která byla zmíněna již dříve.

c) Zákon o ochraně spotřebitele

Tento zákon, jak již bylo zmíněno dříve, vymezuje spotřebitele jako fyzickou osobu, která nejedná v rámci své podnikatelské činnosti nebo v rámci samostatného výkonu svého povolání a prodávajícím podnikatelem jako osobu, která spotřebiteli prodává výrobky a poskytuje mu služby.

Prodávající je povinen:

- prodávat výrobky ve správné hmotnosti, míře nebo množství a umožnit spotřebiteli překontrolovat si správnost těchto údajů, dále tyto výrobky a služby prodávat a poskytovat v předepsané jakosti a za ceny sjednané v souladu s cenovými předpisy,
- při prodeji výrobků a poskytování služeb nediskriminovat spotřebitele,
- řádně informovat spotřebitele o vlastnostech prodávaných výrobků a poskytovaných služeb, o způsobu použití a údržby výrobku a o nebezpečí, která vyplývají z nesprávného používání případně údržby,
- zajistit, aby výrobky a služby, které poskytuje, byly viditelně a srozumitelně označeny a za žádných okolností nesmí odstraňovat ani měnit označení těchto výrobků a služeb,
- a další povinnosti, které uvádí zákon o ochraně spotřebitele.

3. 3 Evropská charta práv spotřebitelů energie

EU vnímá zvyšující se tlak na ochranu spotřebitele, proto vydala dokument Směrem k Evropské chartě práv spotřebitelů energie, kde se zaměřuje na konkrétní oblasti a členským státům v nich poskytuje nastínění a možnosti, případně nástroje ochrany spotřebitele elektrické energie.

Důvody ke vzniku:⁶⁰

- v rámci zásad sociálního začleňování, rovných příležitostí pro všechny a zajištění spravedlivého přístupu k informacím a znalostem je důležité, aby všichni občané EU měli přístup k energii za dostupné ceny,
- spotřebitelé a malé a střední podniky mají k dispozici omezené nástroje a příležitosti k tomu, aby účinným a vhodným způsobem zastupovali své zájmy,

⁶⁰ Směrem k Evropské chartě práv spotřebitelů energie.

- kvalitní a bezpečná dodávka elektrické energie je jedním z hlavních prvků účasti občana na hospodářském a sociálním životě,
- tento dokument má být také impulsem pro vlády, regulační orgány v oblasti energetiky a průmyslu, aby konkrétním způsobem přispěly ke zlepšení zájmu spotřebitele v rámci sociálního, enviromentálního a konkurenceschopného energetického trhu EU,
- členské státy jen ve velmi malé míře uplatňují své závazné cíle a priority v rámci veřejné služby a vyšly tak vstříc potřebám zranitelných spotřebitelů,
- měl by být kladen větší důraz na úkoly, které byly svěřeny vnitrostátním regulačním orgánům, které jednají nezávisle na veřejnosti a soukromých zájmech a jsou oprávněny analyzovat trhy včetně cen a všech dalších činností a v případě nutnosti zasáhnout a uložit sankce,
- tato charta má také přispět ke zlepšení řešení spotřebitelských sporů, tato problematika totiž není dostatečně legislativně zakotvena a často spotřebitel neví, na koho se má obrátit,
- do této charty by měly být ještě zaneseny cíle EU, které se týkají obnovitelných zdrojů energie. EU by měla zlepšit možnost volby energetických zdrojů a veškerých dalších cílů, které jsou s tím spojeny.

Tato charta se zaměřuje na přístup k rozvodným a distribučním sítím a dodávky energie; sazby a ceny; informace/smlouvy; sociální opatření, opatření na ochranu životního prostředí, vnitrostátní regulační orgány, reklamace a spotřebitelské organizace.⁶¹

a) přístup k rozvodným a distribučním sítím a dodávky

Evropské energetické hospodářství se vyznačuje vysokým počtem monopolů, proto dochází k omezené možnosti výběru rychle a bezplatně změnit dodavatele. V rámci toho také dochází k prohloubení nedostatku informací a v důsledku toho se zvyšuje zranitelnost spotřebitelů. Tato charta se proto snaží vyvinout úsilí o vytvoření jednotného konkurenčního trhu s energií s cílem zvýšené ochrany zranitelných (ohrožených) spotřebitelů.

Tato charta také zdůrazňuje fakt, že evropští spotřebitelé elektrické energie mají právo na připojení k sítím a dodávky elektřiny za přiměřené, transparentní a nediskriminační ceny,

⁶¹ Směrem k Evropské chartě práv spotřebitelů energie

včetně upravených cen a sazeb, které vyplývají z mechanismu indexace. Nediskriminace by měla také zahrnovat zákaz používání diskriminačních poplatků pro některé způsoby placení u těch spotřebitelů, kterým jsou účtovány platby prostřednictvím předplatního elektroměru. Zdůrazňuje skutečnost, že by měla být věnována zvláštní pozornost ochraně spotřebitele a měla by být zavedena opatření na předcházení odpojení od sítě. Členské státy proto musí určit dodavatele poslední instance a informovat o tom spotřebitele, musí to být vždy podloženo právními předpisy. Odpojení od sítě by mělo být učiněno jen na základě nedoplatků na straně spotřebitele a to až v případě, že spotřebitel po obdržení písemného upozornění nereaguje na tuto výzvu. Charta také zdůrazňuje, že je třeba posílit a zajistit ochranu práv, zejména pokud se jedná o přístup k energii pro různé sociální, ekonomické a regionální skupiny. Zabezpečit kontinuitu a bezpečnost dodávek. Posílit vzájemné propojení trhu a podporovat spolupráci na regionální úrovni mezi členskými státy, sousedními zeměmi, které žádají o vstup do EU.

b) sazby a ceny

Charta zdůrazňuje, že ceny elektrické energie musí být přiměřené, jednoduše a jasné srovnatelné a transparentní a musí rovněž vycházet ze skutečné spotřeby energie. Ceny, sazby, mechanismy tvoření indexace a podmínky musí být spotřebitelům dostupné prostřednictvím srozumitelných a snadno pochopitelných prostředků komunikace. Dále uvádí, že dodavatel má povinnost provádět kalkulace, a to pravidelně a v předem dohodnutých termínech s cílem zajistit, aby spotřebitelům bylo účtováno skutečné množství spotřebované elektrické energie.

c) informace a smlouvy

Charta zdůrazňuje skutečnost, že za účelem zabezpečení vyšší transparentnosti, lepšího srovnání a zvýšení podvědomí spotřebitelů o jejich právech je potřeba vytvořit vzor standardní faktury, který bude založený na osvědčených postupech. Členské státy prostřednictvím tohoto dokumentu byly vyzvány, aby vytvořily kontaktní místo, kde by spotřebitelé mohli žádat o informace nebo o pomoc při řešení problémů či sporů. Orgány evropské unie ve spolupráci s národními regulačními orgány by měli řešit otázku týkající se kvality a bezpečnosti dodávek a dále by se na webových stránkách měl objevit kalkulátor sazeb, který by okamžitě umožňoval spotřebitelům zkontrolovat si svoji spotřebu elektrické energie. A v neposlední řadě také upozorňuje na to, že je důležité, aby dodavatelé informovaly své spotřebitele, o vyhlášení této Charty.

d) sociální opatření

Členské státy by měly prioritně investovat do komplexního zařízení a vytvořit opatření na zlepšení energetické účinnosti pro domácnosti s nízkými příjmy, a měly by začít strategicky řešit problém energetické chudoby.

Komise EU vyzývá k vytvoření definice či pojetí energetické chudoby. Dále je vyzývá k tomu, aby si každý členský stát vypracoval svůj akční plán, ve které by řešil otázku energetické chudoby a následně aby tyto opatření sdělil Evropské agentuře pro spolupráci regulačních orgánů. Tato agentura potom ve spolupráci s těmito národními regulačními orgány bude monitorovat tato opatření a informovat o opatřeních, které by v souvislosti s energetickou chudobou měly vliv na daňové případně sociální systémy.

e) opatření na ochranu životního prostředí

Poskytovatelé i provozovatelé sítí se zavázali, že budou vyvíjet maximální úsilí, aby udržovali emise oxidu uhelnatého a produkci radioaktivního odpadu na minimální hranici, která je stanovena v příslušných právních předpisech. Informace o obnovitelných zdrojích energie, kombinované výrobě tepla a další výrobě, by měly být spotřebitelům poskytnuty objektivním a srozumitelným způsobem a posílit tak jejich volbu ve prospěch těchto obnovitelných zdrojů energie a jejich následné spotřebě.

f) vnitrostátní regulační orgány

Při ochraně zájmů spotřebitele by měly klíčovou roli hrát vnitrostátní regulační orgány, které ale vždy nedisponují pravomocemi, které by zlepšovaly postavení spotřebitele na energetickém trhu. Charta proto vyzývá členské státy k tomu, aby vytvořily podněty, návrhy a možnosti pro posílení pravomocí těchto orgánů a nezávislosti, včetně práva větší kontroly a práva ukládat dodavatelům sankční opatření v případě porušení předpisů v této oblasti.

g) reklamace

Členské státy byly vyzvány k vytvoření kontaktního místa pro řešení stížností spotřebitelů. Česká republika naplnila tento požadavek pomocí vytvoření projektu Mimosoudního řešení

spotřebitelských sporů při Ministerstvu průmyslu a obchodu ČR za spolupráce s Hospodářskou komorou ČR. Tento projekt byl popsán dříve (viz výše).

h) spotřebitelské organizace

Spotřebitelské organizace jsou vytvořeny za účelem zvýšení ochrany a zabezpečení zájmů spotřebitele. Stát by těmto organizacím měl umožnit disponovat dostatečnými zdroji, ať už finančními či personálními, které by zajistily hladký průběh jejich základních činností, včetně poskytování poradenských služeb v oblasti energetického hospodářství. Spotřebitelské organizace kromě ochrany spotřebitele dále také věnují svoji pozornost charakteristice zdrojů energie, změnám klimatu a vlivu spotřebitele na rozvoj energetického odvětví.

Shrnutí kapitoly:

Tato kapitola charakterizovala základní prvky ochrany zákazníka na energetickém trhu. EU s ohledem na zajištění vyšší konkurenceschopnosti, udržitelného růstu, bezpečnosti, kvality dodávek a vzájemného propojení sítí, vytvořila Kontrolní seznam evropského spotřebitele energie. Tento seznam vymezuje pouze základní prioritní oblasti, kam patří informační povinnost, smlouvy, faktury, ceny, zálohy a platby, kvalita, svobodná volba dodavatele, nekalé obchodní praktiky, zastoupení zájmu spotřebitele, připojení k soustavě, sociální opatření a vyřizování stížností. Tyto základní atributy byly potom charakterizovány z pohledu českého energetického trhu, jako základních prvků ochrany spotřebitele.

Dále byly charakterizovány základní práva a povinnosti spotřebitele podle energetického zákona a práva podle Občanského zákoníku a povinnosti prodávajícího podle zákona o ochraně spotřebitele. Vzhledem k tomu, že zajištění vyšší ochrany spotřebitele není pouze cílem ČR, ale v rámci evropské integrace je cílem evropským, tak k tomuto účelu byl vytvořený dokument s názvem Směrem k Evropské chartě práv spotřebitelů energie. Vyzývá členské státy, aby společně s orgány Evropské unie vytvořily impulsy, podněty, nástroje a možnosti řešení v oblastech jako je přístup k rozvodným a distribučním sítím a dodávkám, sazby a ceny, informace a smlouvy, sociální opatření, opatření na ochranu životního prostředí, vnitrostátní regulační orgány, reklamace a spotřebitelské organizace.

4. ZHODNOCENÍ ANALÝZY, NÁVRHY A DOPORUČENÍ

V předcházející kapitole byly podrobně charakterizovány základní instituty ochrany spotřebitele energie, které se zaměřovali na informační povinnost, smlouvy, faktury, ceny, zálohy a platby, kvalitu, svobodnou volbu dodavatele, nekalé obchodní praktiky, zastoupení zájmů spotřebitele, připojení k soustavě, sociální opatření a vyřizování stížností.

Využití svého práva na svobodnou volbu dodavatele se v poslední době stává velmi častým a diskutovaným tématem a v podstatě i problémem. SOS – neboli sdružení ochrany spotřebitele doporučuje, aby při změně dodavatele elektřiny spotřebitelé příliš nevyužívali služeb podomních nebo pouličních prodejců. Je to z toho důvodu, že těm často nejde o zvýšení prospěchu zákazníka, ale spíše o své vlastní blaho a provize za uzavřené smlouvy.

Nejčastější klamavé praktiky podomních prodejců:

- používají zavádějící informace, aby vzbudili zájem a důvěru spotřebitelů, často se vydávají za pracovníka dosavadního dodavatele energie s cílem kontrolovat nebo odečítat elektroměry,
- uvádějí spotřebitele v omyl, když mu tvrdí, že jeho současný dodavatel ukončuje činnost a oni jsou proto nuceni uzavřít novou smlouvu s přesvědčením, že musí dojít k okamžitému podpisu smlouvy. Nejčastější argumentací je, že nabídka bude časově omezena a nedají tak spotřebiteli dostatečný čas na rozhodnutí a ten potom pod tlakem podepíše. Samozřejmě o své úplné nabídce, o podmínkách předčasného ukončení smlouvy z jakéhokoliv důvodu, se spotřebitel často dozví například až po podpisu smlouvy,
- nabízejí paušální slevu, aniž by vycházeli ze skutečné spotřeby domácnosti a jejího cenového tarifu. Neinformují o tom, že nabízená sleva je časově omezená a nezaujímá celé období, ale třeba jen část, po které se spotřebitel podpisem smlouvy zavazuje odebírat elektřinu,
- velmi často se zaměřují na seniory a nabízejí jim klamavou slevu na dodávku energií, která je určena pouze pro seniory, ve skutečnosti však taková nabídka neexistuje.

Problém nastává v situaci, kdy zákazníkovi přijde první vyúčtování a on pak ve smlouvě zjistí nejružnější skryté poplatky, které celkovou cenu zásadně zvyšují. Pokud se spotřebitel

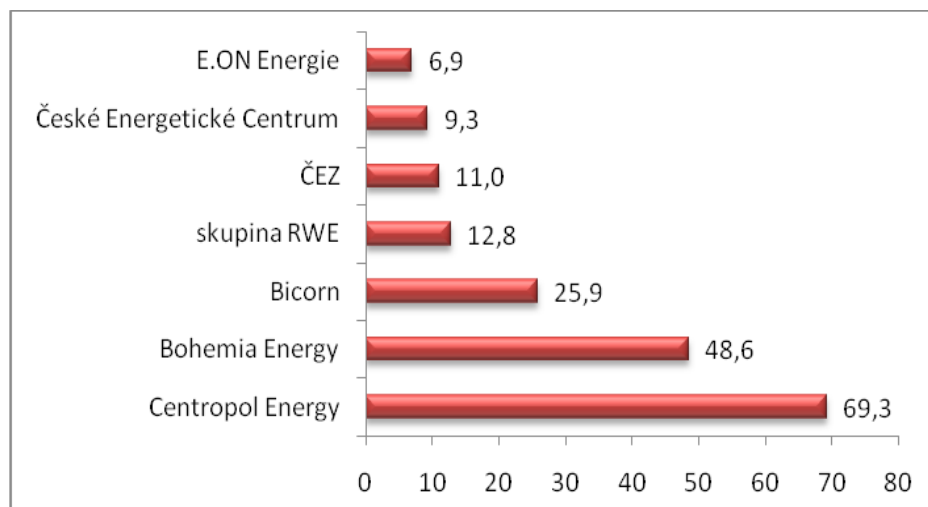
dostane do této situace a podepíše smlouvu, může odstoupit od smlouvy do 14 dnů od podpisu smlouvy nebo do jednoho měsíce, za předpokladu, že ještě nedošlo k dodávce energie. Po uplynutí uvedené lhůty, ale nezbývá nic jiného než se s danou situací smířit a zaplatit deaktivační poplatek. Tím daná situace velmi často nekončí, protože bývalý dodavatel elektrické energie se snaží svého zákazníka udržet za jakoukoliv cenu a proto se mu snaží nabídnout výhodnější podmínky. Přitom, ale nedojde ke zrušení stávající smlouvy s dodavatelem. V konečné fázi to potom vypadá, že spotřebitel platí oběma dodavatelům. Taková to neuvážená změna dodavatele se může zákazníkům prodrazit a dostat je do tíživé finanční situace.

V této souvislosti ERÚ nabádá spotřebitele k tomu, aby při změně dodavatele se snažili dodržovat základní principy, mezi které řadíme:

- vždy si důsledně ověřit totožnost osoby, která přichází s určitou nabídkou, především s levnějšími sazbami elektřiny nebo plynu,
- před podpisem jakéhokoliv dokumentu se podrobně a v klidu seznámit s veškerými podklady, se smluvními a obchodními podmínkami. Je zbytečné podpis smlouvy uspěchat. V případě nejasností si vždy vyžádejte vysvětlení, případně čas na ověření tvrzení daného obchodníka,

Dále ERÚ upozorňuje a doporučuje zákazníkům a podnikatelům, aby si důkladně promysleli změnu dodavatele. Aby si při úvaze o změně dodavatele nejdříve zjistili, zda se jim změna dodavatele skutečně vyplatí. Na stránkách úřadu je k dispozici kalkulátor plateb, který porovnává vybrané obchodníky podle výhodnosti cen pro zákazníka. Důležité je, aby se spotřebitelé nenechali zlákat příliš nápadnými exkluzivními cenami, ale rozhodovali spíše podle kvality, bezpečnosti a spolehlivosti dodávek. Situaci, kdy se spotřebitelé elektrické energie nechali zlákat nízkou cenou, zobrazuje graf č. 4. 1, který zobrazuje počet zákazníků získaných na úkor konkurentů v roce 2010.

Graf č. 4. 1 Počet zákazníků získaných na úkor konkurentů v roce 2010 (v tis. odběrných míst)

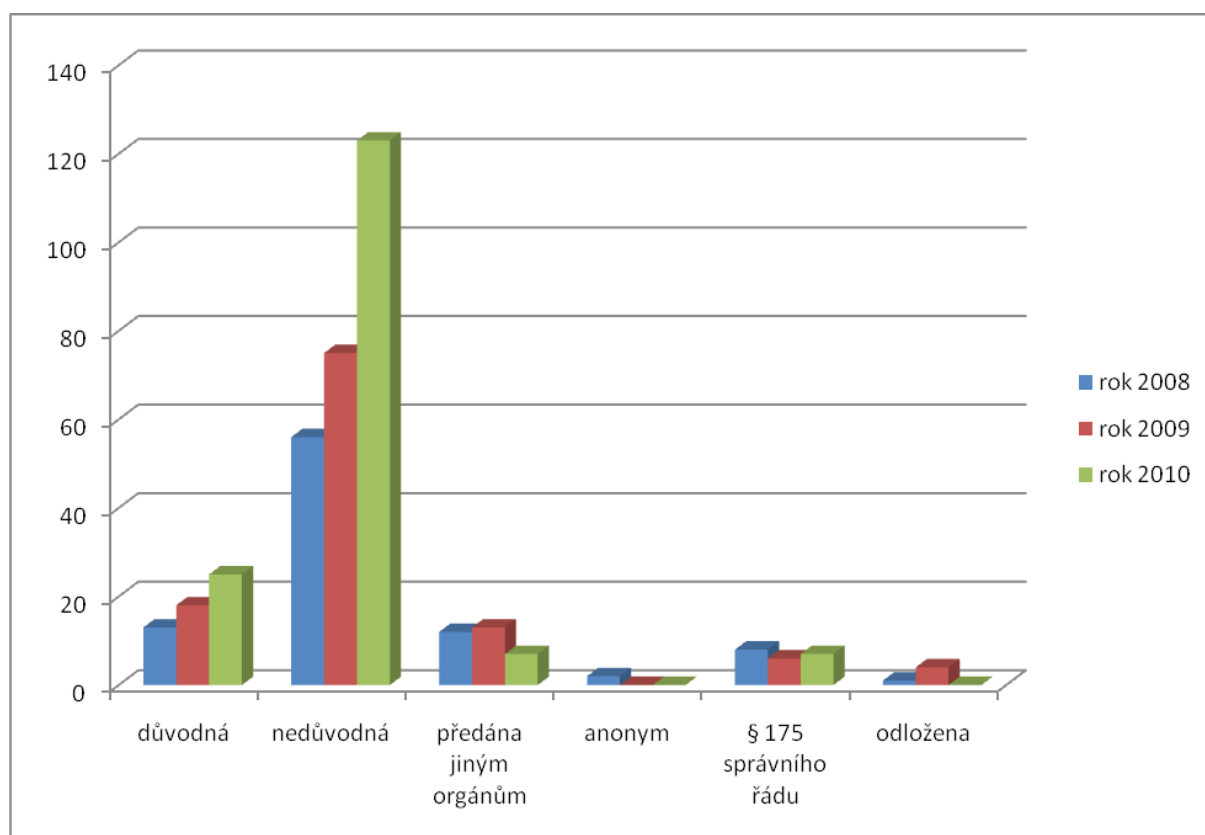
Zdroj: operátor trhu OTE

V tomto konkurenční boji rostou stížnosti na menší dodavatele elektrické energie. Je jich tolik, že před některými dokonce varoval ERÚ, jmenovitě Bohemia Energy. Několik podnětů se dostalo i k České obchodní inspekci. Dodavatel Bohemia Energy to vysvětlil tím, že jeho firma umí výhodněji nakupovat na energetické burze.⁶² Nejsem si ale zcela jistá tím, zda toto vysvětlení ostatním konkurentům, budoucím zájemcům a současným spotřebitelům stačí. Ostatní obchodníci s elektřinou také nakupují na energetickém trhu a při zachování zásad hospodářské soutěže by určitě neuzavíraly transakce, které by je postavily do nevýhodné situace. V rámci tohoto problému by se ERÚ, SEI případně další orgány, měly zabývat otázkou, zde nedochází k porušení hospodářské soutěže prodejem za nízké ceny, s cílem vytlačit ostatní dodavatele elektrické energie a přebrat jejich zákazníky.

ERÚ řeší řadu stížností. Subjekt se musí zabývat každým podnětem, proto se může stát, že některé stížnosti nejsou zcela v jeho kompetenci. Danou situaci zobrazuje graf č. 4. 2, popisující stížnosti, které byly podány k ERÚ v letech 2008 – 2010.

Graf č. 4. 2 Stížnosti podané k Energetickému regulačnímu úřadu v letech 2008- 2010

⁶² Novinový článek: Noví obchodníci způsobili revoluci v energetice, publikováno 26. 7. 2010

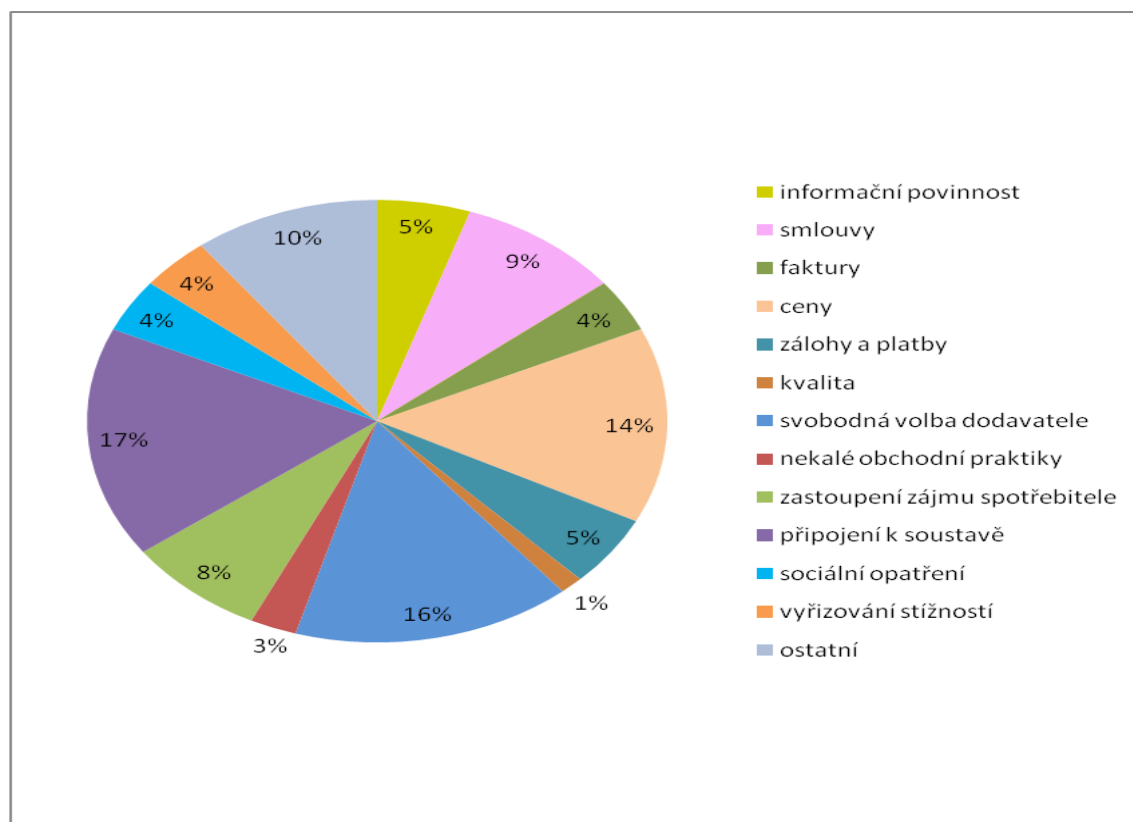
Zdroj: Energetický regulační úřad + vlastní zpracování

Stížnosti byly rozděleny do jednotlivých kategorií na důvodné, nedůvodné, předány jiným orgánům, anonymní, stížnosti podle § 175 Správního řádu a odložené stížnosti. Předány jiným orgánům ve smyslu, že nejsou v kompetenci ERÚ. Odložené stížnosti tím je myšleno, že spotřebitel při stížnosti neuvedl veškeré zásadní informace pro řešení daného problému. Stížnostmi podle § 175 Správního řádu, tím je myšleno, že dotčené osoby mají právo se obrátit na správní orgány se stížnostmi, které se týkají nevhodného chování úředních osob, za předpokladu, že daný zákon neposkytuje jiný prostředek ochrany.

Nejvyšší podíl za celé sledované období mají nedůvodné stížnosti. Tento vysoký podíl může být dán tím, že dané podněty ke stížnostem nebyly dostatečné k tomu, aby se stížnost řešila. Nejčastější důvodné stížnosti se týkaly cen, měření, zákaznického servisu, matoucích a nekalých obchodních praktik, smluvních podmínek, fakturování, problémy související se změnou dodavatele, problémy související s platbami v případě odpojení od soustavy, odmítnutí dodávky a ostatní. Kdo konkrétně podal stížnost, čeho se podrobně týkala, úřad zveřejnit nemůže, s ohledem na dodržování zákona na ochranu osobních údajů. V případě hromadné stížnosti může pouze upozornit na daný problém případně na problémového dodavatele, ale opět musí respektovat zákon na ochranu osobních údajů.

ERÚ neřeší jen stížnosti, ale spotřebitele se na něho mohou obrátit i s různými dotazy, které se týkají energetické oblasti. Dané dotazy byly rozčleněny do kategorií podle Kontrolního seznamu evropského spotřebitele energie. To znamená, že se týkají informační povinnosti, smluv, faktur, cen, záloh a plateb, kvality, uplatnění svého práva na svobodnou volbu dodavatele, charakteristikou nekalých obchodních praktik, zastoupení zájmu spotřebitele, připojení k soustavě, vyřizování stížností, sociální opatření a ostatní. Situaci zobrazuje graf č. 4. 3, který popisuje nečastější dotazy spotřebitelů v elektroenergetice a plynárenství.

Graf č. 4. 3 Časté dotazy spotřebitelů elektrické energie v roce 2010

Zdroj: Energetický regulační úřad + vlastní zpracování

Z grafu je patrné, že nejčastější dotazy se týkají připojení k soustavě, svobodné volby dodavatele a cen, připojení k soustavě, odpojení od soustavy z důvodu neplacení případně neoprávněného odběru elektrické energie. Jestli bude od spotřebitele vyžadována záloha a poplatky za připojení k soustavě, na koho se má spotřebitel obrátit v případě, že potřebuje nainstalovat měřič spotřeby, jak se provádí odečet měřiče spotřeby a podobně. Ostatní dotazy řeší energetickou účinnost, alternativní dodávky elektrické energie, jaká je možnost využití služeb veřejného ochránce práv, jak mohu snížit svou spotřebu a další.

Návrhy a doporučení:

Doporučení č. 1

Vytvořit jednotný dokument, který by v sobě zahrnoval energetický zákon, práva a povinnosti spotřebitelů elektrické energie a Evropskou chartu práv spotřebitelů elektrické energie.

V současné době se totiž práva a povinnosti spotřebitelů elektrické energie nacházejí v mnoha zákonech. Jedná se především o zákon o ochraně spotřebitele, energetický zákon a Občanský zákoník a další. Rozdělení je chaotické a často se nachází v zákonech, které nemají přímou souvislost s energetikou.

Doporučení č. 2

Vytvořit jednu organizaci, která by řešila stížnosti spotřebitelů a současně by v sobě zahrnovala pilotní projekt na řešení sporů prostřednictvím mimosoudní cesty.

Z důvodu, že teď momentálně se spotřebitel elektrické energie a plynu může se svou stížností obrátit na Energetický regulační úřad, Státní energetickou inspekci, Českou obchodní inspekci a Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. Často se potom stává, že spotřebitel špatně identifikuje svůj problém, nebo se obrátí na organizaci, která k řešení stížnosti případně poskytnutí informací není kompetentní. Vytvoření této organizace by došlo ke snížení administrativních nákladů a času a především by spotřebitel nemusel řešit, zda daný subjekt je vůbec oprávněný s ním jednat.

Doporučení č. 3

Snížit počet obchodníků s elektrickou energií a vytvořit těžší podmínky pro získání licence.

Dnes operuje na energetickém trhu více než 300 dodavatelů elektrické energie, z nichž některé se na energetickém trhu nachází již delší dobu a získaly poměrně výhodné postavení. Nově vznikající firmy občas používají nekalé obchodní praktiky pro získávání zákazníků k tomu, aby se přiblížily těmto dominantním firmám. V konečné fázi může dojít k tomu, že v podstatě nastane podobná situace, která zde byla před liberalizací energetického trhu. Bude zde několik dominantních firem, které budou určovat základní a hlavní pravidla a jejich silné postavení nedá příležitost a možnost prosadit se menším dodavatelům elektrické energie.

Opatření č. 4

Zvýhodnit dodavatele poslední instance

Graf v přecházející kapitole charakterizoval, že je nerovnoměrné rozmístění obchodníků s elektrickou energií. V některých krajích se nachází menší počet obchodníků, je to především v krajích, které nejsou pro potenciálního dodavatele elektrické energie a spotřebitele příliš lukrativní. Proto by se subjekty, které se angažují v energetické oblasti, měly snažit vytvořit vhodné podmínky, ať už legislativní či finanční, pro ty obchodníky, kteří jsou ochotni provozovat v těchto krajích svoji činnost.

Opatření č. 5

Vytvořit kontrolovaný seznam obchodníků, kteří se budou nacházet na tzv. černé listině.

Tento seznam by zahrnoval obchodníky, kteří ke zlepšení svého postavení a image, používají metody, které nejsou v souladu s principy hospodářské soutěže a jsou terčem celé řady stížností.

Opatření č. 6

Vytvoření subjektu veřejného ochránce práv pro energetiku.

Veřejný ochránce práv je pro spotřebitele mnohdy poslední možností domáhat se svého práva. Přestože nemá plnou rozhodovací pravomoc, má možnost dávat podněty kompetentním orgánům k vyjádření určité skutečnosti případně řešení konkrétního problému. Návrhy na vytvoření prostředků pro ochranu, jako je mimosoudní řešení sporů a zmíněný veřejný ochránce práv pro energetiku, případně organizace, které by sdružovaly spotřebitele energie, byly součástí Třetího liberalizačního balíčku EU. V této souvislosti je nutné dodat, že Česká republika byla povinna uvést v účinnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu se směrnicí pro vnitřní trh s elektřinou a směrnicí pro vnitřní trh s plynem do dne 3. března 2011.⁶³

Opatření č. 7

⁶³: http://www.eru.cz/dias-read_article.php?articleId=479

Vytvořit pojem zranitelný zákazník.

Současná legislativa totiž přímo nezná pojem zranitelný zákazník. Nejvíce se mu blíží vysvětlení v zákoně o ochraně spotřebitele, který za zranitelného zákazníka považuje toho, který vzhledem k svému fyzickému a duševnímu stavu by za určitých okolností mohl být zranitelný. Zákon řeší pouze zdravotní stav spotřebitele, neřeší situaci, v případě, že by se spotřebitel dostal do tíživé finanční situace nebo by došlo k ohrožení jeho sociálního postavení ve společnosti.

5. ZÁVĚR

Cílem práce bylo metodou průřezu českou legislativou, týkající se energetiky, shromáždit zákonná opatření, obsahující základní prvky ochrany zákazníka na energetickém trhu, a vytvoření souboru opatření, který by zákazníkovi usnadnil orientaci v jeho právech a povinnostech nejen v pozici spotřebitele energie, ale v dalších právních vztazích s výrobcí, dodavateli elektrické energie a provozovateli energetických zařízení a sítí. Cílem nebyla komparace v rámci členských států EU.

Vytvořit vhodné podmínky pro zlepšení postavení spotřebitele elektrické energie na energetickém trhu, je v současné době základním cílem i snahou ČR. Přesto se, ale potýká s řadou nedostatků, jako je například problém související se změnou dodavatele, stížnosti na nekalé obchodní praktiky dodavatelů a podobně.

Mezi doporučení a návrhy patří:

- vytvořit jednotný dokument, který by v sobě zahrnoval energetický zákon, práva a povinnosti spotřebitelů elektrické energie a Evropskou chartu práv spotřebitelů elektrické energie,
- vytvořit jednu organizaci, která by řešila stížnosti spotřebitelů a současně by v sobě zahrnovala pilotní projekt na řešení sporů prostřednictvím mimosoudní cesty,
- definovat pojem zranitelný zákazník,
- vytvořit subjekt veřejného ochránce práv pro energetiku,
- vytvořit kontrolovaný seznam obchodníků, kteří se budou nacházet na tzv. černé listině,
- zvýhodnit dodavatele poslední instance,
- a snížit počet obchodníků s elektrickou energií a vytvořit těžší podmínky pro získání licence.

Energetické hospodářství je oblast, která se poměrně rychle vyvíjí. Je to koloběh činností, který je nutno neustále aktualizovat, kontrolovat, vytvářet podněty a možnosti ke zlepšení a odstraňovat prvky, které by bránily rozvoji.

Zvolené metody v úvodu přispěly k tomu, že bylo **dosaženo** stanoveného **cíle**.

SEZNAM LITERATURY

Knižní publikace:

1. REKTOŘÍK, J. Ekonomika a řízení odvětví veřejného sektoru. 2. aktual. vyd. Praha: Ekopress, 2007. 309 s. ISBN 978-80-86929-29-3
2. SMRŽ, M. Cesta k energetické svobodě: impuls k přeměně energetiky a hospodářství do udržitelné formy. 1. vyd. Brno: WISE Brno, 2007, 91 s.
3. TŮMA, J. Spolehlivost dodávek elektřiny v liberalizovaném prostředí. In: Electric power engineering 2003; 5th international scientific conference, held by occasion of 25 th anniversary of Department of Electrical Power Engineering. 2003. 145-146 s. ISBN 80-248-0225-2

Legislativní zdroje:

1. Zákon č. 314/2009 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
2. Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů.
3. Zákon č. 40/1964 Sb., Občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
4. Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů.
5. Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů.
6. Zákon č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.
7. Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů.
8. Zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů.
9. Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
10. Vyhláška č. 150/2007 Sb., o způsobech regulace cen v energetických odvětvích a postupech pro regulaci cen, ve znění pozdějších předpisů.

11. Vyhláška č. 541/2005 Sb., o pravidlech trhu s elektřinou, zásadách tvorby cen za činnosti operátora trhu s elektřinou a provedení některých dalších ustanovení energetického zákona, ve znění pozdějších předpisů.
12. Vyhláška č. 540/2005 Sb., o kvalitě dodávek elektřiny a souvisejících služeb v elektroenergetice, ve znění pozdějších předpisů.
13. Vyhláška č. 218/2001 Sb., kterou se stanoví podrobnosti měření elektřiny a předávání technických údajů, ve znění pozdějších předpisů.
14. Vyhláška č. 51/2006 Sb., stanovující podmínky pro připojení k elektrizační soustavě, ve znění pozdějších předpisů.

Internetové zdroje:

1. Nová energetická politika Evropské unie a pozice České republiky. [online]. [3. 11. 2010]. Dostupné na www: < [http://www.cenia.cz/web/www/cenia-akt-tema.nsf/\\$pid/MZPMSFJNFVAI](http://www.cenia.cz/web/www/cenia-akt-tema.nsf/$pid/MZPMSFJNFVAI) >
2. Energetická politika EU a její nástroje.[online]. [4. 2. 2011]. Dostupné na www: <<http://www.euractiv.cz/evropa-dnes0/clanek/energetick-politika-eu-a-jej-nstroje>>
3. Energetická politika a EU. [online]. [4. 2. 2011]. Dostupné na www: < http://www.czp.cuni.cz/info/EU/Energetika/energetick%C3%A1_politika_a_eu.htm>
4. Rada evropských energetických regulátorů. [online]. [4. 2. 2011]. Dostupné na www: <http://translate.google.cz/translate?hl=cs&sl=en&u=http://en.wikipedia.org/wiki/Council_of_European_Energy_Regulators&ei=GFtMTdjtB8fJswbYnf25Dw&sa=X&oi=translate&ct=result&resnum=2&sqi=2&ved=0CDEQ7gEwAQ&prev=/search%3Fq%3Dceer%26hl%3Dcs%26prmd%3Dvns>
5. Skupina evropských regulátorů. [online]. [4. 2. 2011]. Dostupné na www: http://www.eru.cz/dias-browse_articles.php?parentId=283&deep=off&type=

6. Evropská agentura pro životní prostředí. [online]. [4. 2. 2011]. Dostupné na [www: http://www.mzp.cz/cz/eea_uvodni_informace](http://www.mzp.cz/cz/eea_uvodni_informace)
7. Energetický regulační úřad. [online]. [5. 2. 2011]. Dostupné na [www: http://www.eru.cz/dias-read_article.php?articleId=52](http://www.eru.cz/dias-read_article.php?articleId=52)
8. Ministerstvo průmyslu a obchodu. [online]. [5. 2. 2011]. Dostupné na [www: < http://www.mpo.cz/dokument1926.html>](http://www.mpo.cz/dokument1926.html)
9. Česká republika- Státní energetická inspekce. [online]. [5. 2. 2011]. Dostupné na [www: http://www.cr-sei.cz/info_cz.htm](http://www.cr-sei.cz/info_cz.htm)
10. Česká inspekce životního prostředí. [online]. [6. 2. 2011]. Dostupné na [www: < http://www.cizp.cz/O-nas/Kdo-jsme>](http://www.cizp.cz/O-nas/Kdo-jsme)
11. Cenový kalkulátor. [online]. [24. 2. 2011]. Dostupné na [www: < http://kalkulator.eru.cz>](http://kalkulator.eru.cz)
12. Mimosoudní řešení spotřebitelských sporů. [online]. [27. 2. 2011]. Dostupné na [www: <http://adr.komora.cz/Stranky/default.aspx >](http://adr.komora.cz/Stranky/default.aspx)
13. Noví obchodníci způsobili revoluci v energetice. [online]. [26. 7. 2010]. [28. 3. 2011]. Dostupné na [www: <http://adr.komora.cz/Stranky/default.aspx](http://adr.komora.cz/Stranky/default.aspx)

Ostatní zdroje:

1. Aktualizovaná státní energetická politika České republiky z roku 2009
2. Energetická politika pro Evropu
3. Kontrolní seznam evropského spotřebitele energie
4. Směrem k evropské chartě práv spotřebitelů energie
5. Národní zpráva České republiky o elektroenergetice a plynárenství za rok 2009

SEZNAM ZKRATEK A SYMBOLŮ

CEER	Rada evropských energetických regulátorů
ČIŽP	Česká inspekce životního prostředí
ČR	Česká republika
DPH	Daň z přidané hodnoty
EEA	Evropská agentura pro životní prostředí
ERGEG	Skupina evropských regulátorů pro elektřinu a plyn
ERÚ	Energetický regulační úřad
EU	Evropská unie
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
OPEC	Organizace zemí vyvážející ropu
SEI	Státní energetická inspekce
SIPO	Soustředěné inkaso plateb obyvatelstva
SOS	Sdružení obrany spotřebitelů

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst.3);
- souhlasím s tím, že jeden výtisk diplomové práce bude uložen v Ústřední knihovně VŠB-TUO k prezenčnímu nahlédnutí a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasí s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne.....

.....

Adresa trvalého pobytu

.....

Jméno a příjmení studenta

PŘÍLOHA

Příloha č. 1: Seznam oprávněných dodavatelů elektrické energie (stav k 1. 1. 2011)

Příloha č. 1: Seznam oprávněných dodavatelů elektrické energie (stav k 1. 1. 2011)

Poř. číslo	Název subjektu	Č. licence	IČ
1	"Mercuria Energy Trading" Sp.z.o.o. Mercuria Energy Trading Sp. z o.o., OS	141013374	28958624
2	A.En. CZ, s.r.o.	140604960	27677982
3	A1ENERGY, s.r.o.	140705283	27797627
4	ACTHERM, spol. s r.o.	140605089	48024091
5	advanced energy trading GmbH advanced energy trading GmbH, organizační složka	140912511	28313542
6	AGC Automotive Czech a.s.	140604883	25012240
7	AGC Flat Glass Czech a.s., člen AGC Group	140504571	14864576
8	AGROSTAV Prostějov, akciová společnost	140504711	48910287
9	AH-ENERGY, s.r.o.	140907810	26910055
10	AKCENTA ENERGIE a.s.	140705594	27945251
11	ALPIQ ENERGY SE	140907890	28477090
12	Alpiq Generation (CZ) s.r.o.	140909217	26735865
13	Alpiq Zlín s.r.o.	140605057	27406679
14	AMT Čenkov s.r.o.	140504652	62954211
15	ANDY-CENTRUM, a.s.	140504537	61538833
16	ARBUSTRADE, s. r. o.	140911675	28989481
17	ArcelorMittal Frýdek-Místek a.s.	140404401	14613581
18	ArcelorMittal Ostrava a.s.	140907453	45193258
19	ARMEX ENERGY, a.s.	140504532	27266141
20	Atrium Upa Valley s.r.o.	140705233	27436659
21	AVIA, a.s.	140705211	45273227
22	Barrandov Studio a.s.	140705605	28172469
23	BASE - Obnovitelná Energie s.r.o.	140908144	28407962
24	BEST, a.s.	140404478	45796360
25	Bestes, s.r.o.	140604951	25750844
26	BICORN s.r.o.	141012581	27230112
27	BIOKERA s.r.o.	140705504	27737977
28	Blitz Energie s.r.o.	140908181	28917936
29	BOHEMIA ENERGY entity s.r.o.	140504814	27386732
30	BorsodChem MCHZ, s.r.o.	140404463	26019388
31	BP Energy Trading CZ s.r.o.	140908696	28963113
32	BRUDRA s.r.o.	140504552	48110841
33	BUSINESS CENTRE SERVICE a.s.	140404404	60194227
34	BUSINESS COMMERCIAL FINANCE s.r.o. BUSINESS COMMERCIAL FINANCE s.r.o., organizační složka	141018188	28644123

35	C & R Developments s.r.o.	141016548	27187179
36	Carbon Warehouse Int. s.r.o.	141017020	26731894
37	CARBOUNION BOHEMIA, spol. s r.o.	140605049	25692917
38	CARSTEP DC a.s.	141012928	28665309
39	CEFIL s.r.o.	140705429	27406199
40	CENTRAL COUNTERPARTY, a.s.	140705246	27122689
41	Central Energy, s.r.o.	140705593	27820114
42	CENTROPOL CZ, a.s.	140705281	49100955
43	CENTROPOL ENERGY, a.s.	140805731	25458302
44	CENTROZAP SPÓŁKA AKCYJNA CENTROZAP S.A., organizační složka	141015035	28633164
45	Coal Services a.s.	141015815	28727932
46	COMFORT ENERGY s.r.o.	140806003	28393538
47	Commexim Group a.s.	140806020	27133222
48	CORASTA s.r.o.	141012571	29001871
49	CPI - Facility, a.s.	140705229	27626814
50	CTR group a.s.	140805721	26456176
51	CTZ s.r.o.	141015504	63472163
52	Czech Coal a.s.	140605137	25764284
53	CZECH-KARBON s.r.o.	140605065	25846159
54	Česká energie, a.s.	140705625	25596080
55	České dráhy, a.s.	140912483	70994226
56	České Energetické Centrum a.s.	140909793	28245245
57	České teplo s.r.o.	140604870	25055925
58	Českomoravská energetická, a.s.	140604924	26442736
59	Českomoravský cement, a.s., nástupnická společnost	140504515	26209578
60	ČETTRANS energetika s.r.o.	140705525	27201791
61	ČEZ Prodej, s.r.o.	141015905	27232433
62	ČEZ, a. s.	140605000	45274649
63	ČKD Kutná Hora, a.s.	140806579	00508055
64	DAKO-CZ, a.s.	141012919	46505091
65	Dalkia Česká republika, a.s.	140605090	45193410
66	Dalkia Kolín, a.s.	140605120	45148091
67	DANSKE COMMODITIES A/S Danske Commodities A/S, organizační složka	140705245	27750841

68	DB Energy Commodities Limited	141012713	
	DB Energy Commodities Limited, organizační složka		29053382
69	DDK Bohemia s.r.o.	141013693	25317041
70	Desenská teplárenská společnost s ručením omezeným	140605129	63144671
71	DEVELOP - start, spol. s r.o.	140805864	26363143
72	DEZA, a.s.	140907613	00011835
73	Dopravní podnik Ostrava a.s.	141015593	61974757
74	E D F TRADING LIMITED	140805692	
	EDF Trading Limited - organizační složka		26736934
75	e&t Energie Handelsgesellschaft m.b.H.	140605104	
	e&t Energie Handelsgesellschaft m.b.H., organizační složka		27648141
76	E.ON Energie, a.s.	140404390	26078201
77	E.ON Energy Trading SE	140807217	
	E.ON Energy Trading SE, organizační složka		27121399
78	EASY POWER s.r.o.	140908415	28080947
79	ECM Facility a.s.	140705483	26157799
80	EEIKA ŠAFRÁNEK s.r.o.	141012850	25545027
81	EFT Česko a.s.	140705376	27894347
82	EGL AG	141015919	
	EGL AG, organizační složka		24683515
83	ELECTRA Deutschland GmbH	140805748	
	ELECTRA Deutschland GmbH, org. složka		28210352
84	ELECTRABEL	140805732	
	Electrabel, organizační složka		25987046
85	Elektrárna Chvaletice a.s.	141015569	28786009
86	Elektrárny Opatovice, a.s.	141015240	28800621
87	ELEKTRO MOSEV spol. s r.o.	141016609	42228573
88	Elektropřístroj s.r.o.	141016776	49356313
89	ELIMON a.s.	140705635	27163962
90	ELKOV s.r.o.	140404374	46342974
91	ELPRO - DELICIA, a.s.	140705612	61672637
92	ELPROINVEST s.r.o.	140404383	49101226
93	ELTODO EG, a.s.	141015436	45274517
94	ENCO group, s.r.o.	141012917	26828570
95	Eneco Energy Trade B.V.	141013012	
	Eneco Energy Trade B.V., organizační složka		24668061
96	ENECOM, s.r.o.	140605119	64583376
97	Eneka s.r.o.	140604899	27671267
98	ENEL TRADE S.P.A.	140807198	
	Enel Trade S.p.A. organizační složka		28546946

99	Energ, spol. s r.o.	140805718	25566695
100	Energetická obchodní CZ, a.s.	140908180	28076541
101	Energetika Chropyně, a.s.	140907241	25517074
102	ENERGETIKA KURIM, a.s.	140705684	28260945
103	ENERGIE CZ s.r.o.	140404440	27077187
104	ENERGIEALLIANZ Austria GmbH	140805796	
	ENERGIEALLIANZ Austria GmbH, organizační složka		28377249
105	ENERGO KD s.r.o.	140908580	48951412
106	ENERGO LaR s.r.o.	140605031	25253191
107	ENERGO SOURCE ALLIANCE a.s.	140404485	26256509
108	ENERGOAQUA, a.s.	140705311	15503461
109	ENERGOCENTRUM Slaný s.r.o.	140404470	62956965
110	ENERGOM Praha s.r.o.	141012676	25145975
111	Energotrans, a.s.	140605114	47115726
112	Energy Clearing Counterparty, a.s.	140806357	28441681
113	Energy Financing Team (Switzerland) AG	141012672	
	Energy Financing Team (Switzerland) AG, organizační složka		29043565
114	ENERGY Ústí nad Labem, a.s.	140504570	25540971
115	ENERGZET, a.s.	140404411	63483823
116	ENGAS s.r.o.	140907909	64511669
117	ENIGEN, s.r.o.	140908499	25965611
118	ERDING, a.s.	140504653	25512455
119	Erianta Energy, a.s.	140705357	27731821
120	ERIMPEX s.r.o.	140806108	25161997
121	ESAB VAMBERK, s.r.o.	140404378	25268023
122	Essent Trading International SA	140907653	
	Essent Trading International SA, organizační složka		28501560
123	ETC - ENERGY TRADING, s.r.o.	140604852	27678849
124	ETT ENERGETIKA, a.s.	140908241	26463806
125	EURO SPRO a.s.	140504617	25103482
126	Europe Easy Energy a.s.	141016116	28603001
127	European Property Management, spol. s r.o.	141012551	28988264
128	EUROVAT - ASISTANCE spol. s r.o.	140805827	27784517
129	EUROWATT-COMMERCE, s.r.o.	140504840	27397661
130	EUTECH akciová společnost	141013618	47151421
131	EXCALIBUR ARMY spol. s r.o.	140605025	64573877
132	EXEN s.r.o.	140604949	27767191
133	EZAMONT Group, a.s.	140705551	25309391
134	Ezpada s.r.o.	140404460	27129136
135	Fakultní Thomayerova nemocnice s poliklinikou	140504847	00064190
136	FERREX TECHNIKA, s.r.o.	141017897	61944751
137	Film real s.r.o.	140504614	26274159

138	FITEN SPÓLKA AKCYJNA	140705384	27807916
	FITEN SPÓLKA AKCYJNA, organizační složka		
139	Free Trade Energy Agency s.r.o.	140605038	25959361
140	GARRIS, a.s.	140705219	25671260
141	GAZPROM MARKETING & TRADING LIMITED	140807209	28520777
	Gazprom Marketing & Trading Limited, organizační složka		
142	GLOBAL ENERGY, a.s.	141016197	29055229
143	Gunvor International B.V.	141017241	24763772
	Gunvor International B.V., organizační složka Česká republika		
144	Gustav Fiala	140404495	41922573
145	Hamzova odborná léčebna pro děti a dospělé	140604879	00183024
146	HCEPP II Rudná s.r.o.	140705571	27107817
147	HOLDING SLOVENSKE ELEKTRARNE d.o.o.	140605013	27602451
	HOLDING SLOVENSKE ELEKTRARNE d.o.o., organizační složka		
148	HOSPITHERM OSTRAVA s.r.o.	140404468	25912011
149	Chemoprojekt, a.s.	140705355	45273383
150	Chotěbořské strojírní služby, a.s.	140605093	45534519
151	CHS Solar Source a.s.	140909237	27802795
152	IBERDROLA ENERGIE ČESKÁ REPUBLIKA s.r.o.	140908603	28371194
153	Ing. Milouš Pour	140907334	49426575
154	INCHEBA PRAHA spol. s r.o.	141015867	48025780
155	J.P. Morgan Energy Europe s.r.o.	140806210	27077641
156	Jaroslav Albert	141016941	15697908
157	JAS Budapest Kereskedelmi és Szolgált Zártkörűen Működő Részvénytársaság	141012626	28981723
	JAS Budapest Zrt.organizační složka		
158	Jihomoravská plynárenská, a.s.	141012628	49970607
159	JIP - Papírny Větrník, a.s.	140705275	45022526
160	JOHNSON CONTROLS INTERNATIONAL, spol. s r.o.	140604942	43871143
161	Josef Šmíd	140911174	63050765
162	KASI, spol. s r. o.	141016849	47470011
163	KAVALIERRGLASS, a.s.	140910668	47468815
164	KI Energy Ceska, s.r.o.	140806382	28241461
165	KOMTERM, a.s.	140705638	26760738
166	Komunal Energy s.r.o.	140908033	28874773
167	Konergo, s. r. o.	140909755	27350533

168	Kongresové centrum ILF a.s.	140605019	63999871
169	KONOTECH, s.r.o.	140404350	25078852
170	KOPEX SPÓLKA AKCYJNA	141017684	
	KOPEX SPÓLKA AKCYJNA, organizační složka		48137936
171	KORLEA INVEST, a.s.	140404339	
	KORLEA INVEST, a.s., organizační složka		27138674
172	KRÁLOVOPOLSKÁ, a.s.	140404451	46347267
173	L.D.Energy, s.r.o.	140705490	27736326
174	LAMA INVESTMENTS a.s.	141017425	28262026
175	LASSELSBERGER, s.r.o.	140705667	25238078
176	LCJ, s.r.o.	140404484	46963065
177	Letiště Ostrava, a.s.	140404457	26827719
178	Letiště Praha, a. s.	140907422	28244532
179	LIGNA a.s.	140806118	00000914
180	Lignit Hodonín, s.r.o.	140504600	49972677
181	Lovochemie, a.s.	140907893	49100262
182	Lubomír Telecký	140605087	13066943
183	LUCERNA - BARRANDOV, spol. s r.o.	141014458	44265808
184	Lučební závody a.s. Kolín	141016251	46357360
185	Lumen Energy a.s.	140504715	26090660
186	Lumius, spol. s r.o.	140604992	25911945
187	MAGNA E. A. s.r.o.	140806191	
	MAGNA E. A. s.r.o. - organizační složka		28454871
188	MC Invest, a.s.	140907293	26231298
189	Měď Povrly a.s.	140404449	49903039
190	MEDICAL CARDS, s.r.o.	140705204	27648729
191	Mercuria Energy Trading SA	141012779	
	Mercuria Energy Trading SA, organizační složka		29014174
192	Merrill Lynch Commodities (Europe) Limited	140705561	
	Merrill Lynch Commodities (Europe) Limited - organizační složka		28195663
193	MESIT reality spol. s r.o.	140404379	60714042
194	Město Zruč nad Sázavou	140404384	00236667
195	METALIMEX a. s.	140605063	00000931
196	MINERAL spol. s r.o.	140806281	18953093
197	Modřanská potrubní,a.s.	140404469	49240005
198	Momentive Specialty Chemicals, a.s.	140504825	00011771
199	Mondi Štětí a.s.	140504719	26161516
200	MONTSTAV CZ s.r.o.	140805743	45348821

201	Moravské železářny, a.s.	140404413	47674865
202	Morgan Stanley Capital Group Czech Republic, s.r.o.	140705415	27904181
203	MOTORPAL, a.s.	140705509	27622819
204	MOVO spol. s r. o.	140404494	46887989
205	MSV Metal Studénka, a.s.	140907558	47675942
206	Multi Veste Czech Republic 6, s.r.o.	140910210	27212050
207	Multi Veste Czech Republic 9, s.r.o.	140907269	27643191
208	Multimedia Interactiv s.r.o.	141017926	27066151
209	MVM-ADWEST Marketing und Handelsgesellschaft m.b.H.	140605051	
	MVM-ADWEST Marketing und Handelsgesellschaft m.b.H. - organizační složka		27706109
210	Nano Energies Trade s.r.o.	140806106	28664779
211	NEOS INVEST, a.s.	140404501	61858412
212	NewCo Energie, s.r.o.	141012652	28911351
213	NOVA - IMPEX, s. r. o.	140605016	00871231
214	oaza-energo, a.s.	140705241	61672424
215	oaza-Krupka, a.s.	140910643	28708121
216	OD ANDY s.r.o.	140504536	61534625
217	OHL ŽS, a.s.	140404387	46342796
218	ONIVON a.s.	140806901	25942182
219	Optim Trade s.r.o.	141013748	27481794
220	Optimum Trading, s.r.o.	140912615	29036372
221	PAL MAGNETON a.s.	141015251	27824047
222	Palivový kombinát Ústí, státní podnik	140404445	00007536
223	PB Power Trade, a.s.	141014130	
	PB Power Trade, a.s. organizační složka		28616791
224	PCC MORAVA - CHEM s.r.o.	140605098	47669063
225	Petr Hurta	140404447	70318841
226	Petr Sedláček, ENERGIASED	141012753	64692680
227	Plan & Bau ČR spol.s r.o.	140907767	45276102
228	Plus Energy s.r.o.	141018321	25168517
229	Plzeňská teplárenská, a.s.	140805707	49790480
230	PODA a.s.	141017965	25816179
231	Pragoplyn, a.s.	140705636	27933318
232	Pražská DS Elektro s.r.o.	140907743	27877205
233	Pražská energetika, a.s.	140605073	60193913
234	Pražská plynárenská, a.s.	141015380	60193492
235	Pražská teplárenská a.s.	140605113	45273600
236	PRECHEZA a.s.	140604890	26872307

237	Pronto Elektro Praha, s.r.o.	140604963	27567451
238	Prosek Energo s.r.o.	140806519	27908704
239	První energetická a.s.	140605003	61860948
240	Příbramská teplárenská a.s.	140705567	46356550
241	PSP Technické služby a.s.	140705569	47677937
242	Raw & Refined Commodities s.r.o.	141017002	24725854
243	RAY-ON a.s.	140907672	27359760
244	Regionální centrum Olomouc s.r.o.	140404410	19012811
245	Repower Trading Česká republika s.r.o.	140705235	27660061
246	RESTAMO HOLDING a.s.	140705623	46708413
247	RIGHT POWER SK, s.r.o.	141015524	
	RIGHT POWER SK, s.r.o., organizační složka		28626818
248	ROSS Holding a.s.	140910345	25259741
249	RSP Energy a.s.	140908036	28903765
250	RWE Energie, a.s.	141012631	49903209
251	RWE Key Account CZ, s.r.o.	140806353	28416163
252	RWE Plynoprojekt, s.r.o.	141012761	60193484
253	RWE Supply & Trading GmbH	140908526	
	RWE Supply & Trading GmbH, organizační složka Praha		27163008
254	Rýnovická energetická s.r.o.	140605130	25412400
255	SAGE ENERGO, a.s.	140909161	63497638
256	SEABERG s.r.o.	140805761	27324176
257	Semperflex Optimit s.r.o.	140504563	26425173
258	Severočeské doly a.s.	140907325	49901982
259	Severomoravská plynárenská, a.s.	141012629	47675748
260	SG FM, a.s.	140604911	26198452
261	SCH consult, spol. s r.o.	140705191	60749423
262	Slovenské elektrárne, a.s.	141014838	
	Slovenské elektrárne, a.s. - organizační složka		26971801
263	Sokolovská uhelná, právní nástupce, a.s.	140504635	26348349
264	SPH-SLUŽBY, s.r.o.	140912487	25355953
265	SPOLANA a.s.	140404448	45147787
266	SPP Bohemia a.s.	140404398	25336169
267	Správa železniční dopravní cesty, státní organizace	140705577	70994234
268	SPUR a.s.	140504566	46900098
269	SSE CZ, s.r.o.	140504797	27404986
270	Statkraft Markets GmbH	140404415	
	Statkraft Markets GmbH, organizační složka		27208516
271	Státní léčebné lázně Karlova Studánka, státní podnik	140604940	14450216
272	SunTanzer s.r.o.	140806265	25664689
273	SV servisní, s.r.o.	140605035	60725974

274	Svoboda a spol., spol. s r.o.	140404464	19010982
275	SYNTHOS Kralupy a.s.	140805959	28214790
276	ŠKO-ENERGO, s.r.o.	140705649	61675938
277	Šmeral Brno a.s.	140504672	46346139
278	TAURON Czech Energy s. r. o.	140909937	28602455
279	TAW, s.r.o.	141014471	60318538
280	TEDOM a.s.	141016302	28466021
281	TEDOM ENERGO s.r.o.	140404422	25395416
282	TEDOM s. r. o.	140404421	43371931
283	Technické sítě Brno, akciová společnost	140705181	25512285
284	TEI Deutschland GmbH	141015405	
	TEI Deutschland GmbH, organizační složka		24716154
285	Teplárna Otrokovice a.s.	140605124	46347089
286	Teplárna Trmice, a.s.	140910181	28707052
287	Teplárna Týnec s.r.o.	140705363	25130269
288	Teplárny Brno, a.s.	140705320	46347534
289	TEPLO IVANČICE, s.r.o.	140404420	65277775
290	THESEA Admin s.r.o.	141012866	28176511
291	TOMA, a.s.	140907745	18152813
292	Transfer Energy a.s.	140504568	25113445
293	U Hájků servis s.r.o.	141013381	28605101
294	UKRENERGY TRADE s.r.o.	140907545	27571262
295	UNIPETROL RPA, s.r.o.	140705532	27597075
296	United Energy Trading, a.s.	141017522	27386643
297	United Energy, a.s.	140605102	27309959
298	Ústav jaderného výzkumu Řež a.s.	140705268	46356088
299	UVR Mníšek pod Brdy a.s.	140504694	45147477
300	Valašské ZOD, družstvo	141013795	47151641
301	Vattenfall Energy Trading GmbH	140705583	
	Vattenfall Energy Trading GmbH, organizační složka		28212738
302	Vattenfall Energy Trading Netherlands N.V.	140605135	
	Vattenfall Energy Trading Netherlands N.V. - organizační složka		27653544

303	V-Elektra, s.r.o.	140806562	26910721
304	VEMEX s.r.o.	140805787	26448831
305	Vendys & V s.r.o.	141014283	61537586
306	VERBUND Trading Czech Republic s.r.o.	140604886	27413411
307	VÍTKOVICE, a.s.	140705550	45193070
308	VLČEK Josef - elektro s.r.o.	140912359	26115565
309	VNU -Nova spol. s r.o.	141014912	25396692
310	Východočeská energie s.r.o.	140705523	25966090
311	Východočeská plynárenská, a.s.	141012630	60108789
312	Vysoká škola chemicko-technologická v Praze	140404486	60461373
313	Vysoké učení technické v Brně	140504665	00216305
314	W.P.E. Group CZ, a.s.	141016710	24658162
315	Západomoravská energetická s.r.o.	140605060	27700372
316	Zásobování teplem Vsetín a.s.	140705592	45192588
317	Zdeněk Kubín	140404442	11479752
318	ZTC Energy s.r.o.	141013566	28461347
319	ZVU a.s.	140404408	46504737
320	ŽĐAS, a.s.	140404472	46347160
321	ŽDB GROUP a.s.	140604998	26877091
322	ŽPSV a.s.	140605080	46346741
323	ŽSD a.s.	140705192	64511359